בס"ד

שבועות
אויסגאבע # 19

אונזער היים

אויף בערגיגע וועגן

פון קאסטא ריקא ביז ניו יארק / **די לאנגע נסיון פון נישט האבן קיין קינדער** / געטראפן א קונטרס פון ברסלב / די פייגל רופט / **מיין נסיעה קיין אומאן.** לייגט די הארציגע אמונה'דיגע געשיכטע פון די חשובע גיורת **מרת בערגמאן תחי'.**

הגר הגר אתכם

אשת חבר

שמועסן מיט די חשובע ווייבער פון אונזערע מלמדים / **די שוועריקייטן וואס קען זיך מאכן** / וויאזוי מ'קאווערט די חודש / **די זכיה וואס מ'האט צו העלפן דעם מאן** / די גריסן וואס מ'הערט צוריק.

ותלמוד תורה כנגד כולם

אלעס איז איר צו פארדאנקען

מ. פאפנהיים

וואס טוט מען מיטן "אבער"?

ש. טראכטער

וואו טרעפט מען דאס גליק?

ג. פעקעטע

אינדערהיים

22

8

בס"ד
שבועות
תשפ"ו
נומער 19

ראדאקציע:
ש. טראכטער
ג. פעקעטע
ח. פ. וועבערמאן
ש. ל. פליישמאן
ח. שטיינבערג
ל. וועבערמאן
ל. סאקס
מ. פאפנהיים
ל. לב
מ. סופר
מ. פעדער

845.379.1161
136 Huschke Rd
Hurleyville NY 12747
Inderheim@bletelmagazine.com
Kinderheim@bletelmagazine.com

קול ברסלב:
212.444.9191
אידיש שטוב:
212.444.9169

מ. פעדער

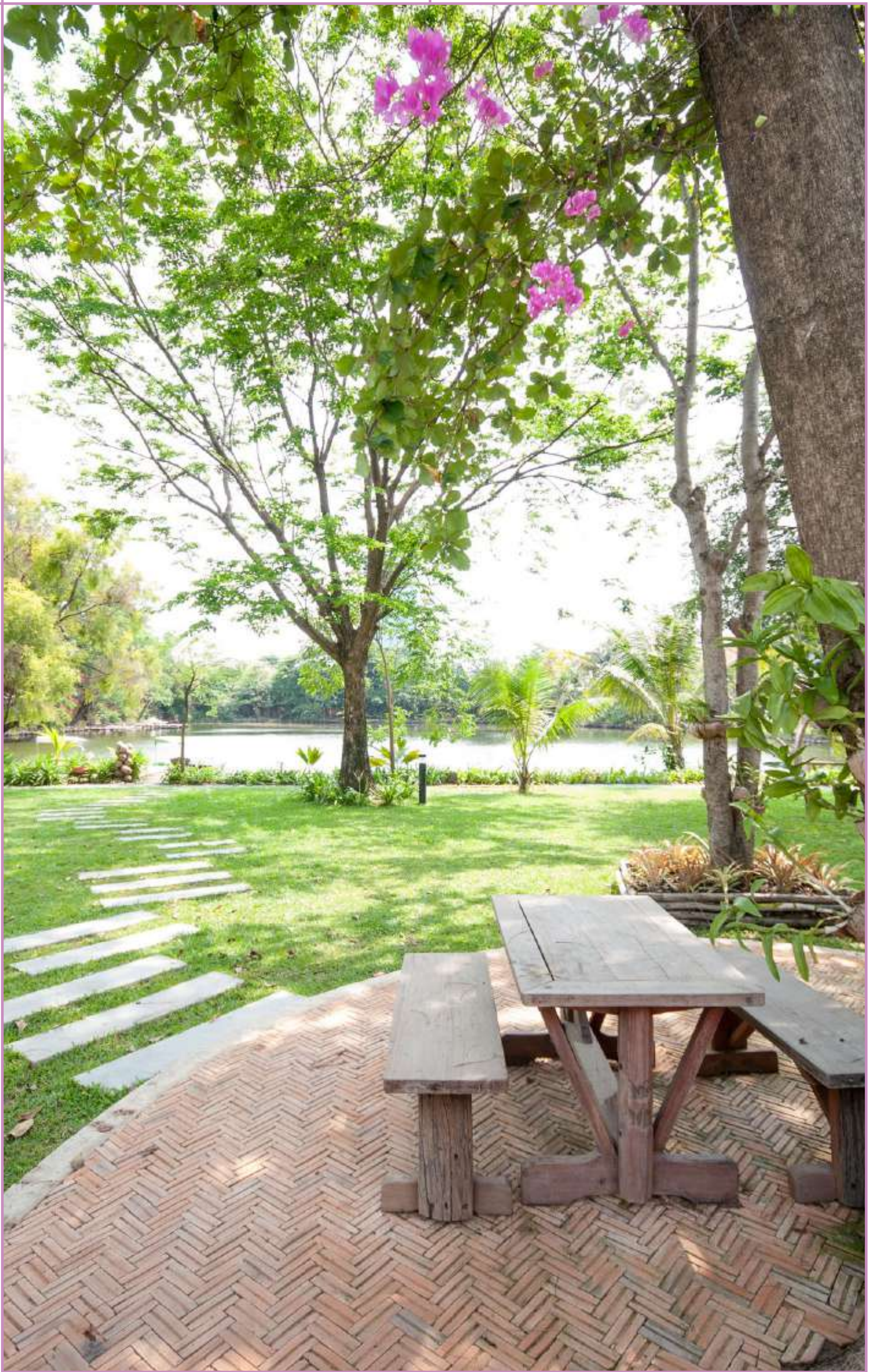

אינטערעסאנטע וואלקענעס

"מאַמי קוק, דאָרט איז דאָ אַ פּאַרק, דו לאָזט אונז גיין?"

חיה שרי קוקט אין דער ריכטונג וואו אירע קינדער ווייזן אָן; גאַנץ אַ גרויסער פּאַרק. עס קען זיין אַ גוטער געדאַנק די קינדער זאָלן זיך קענען אביסל אויסגעבן.

"קומט, לאָמיר גיין," נעמט זי זיי פאָרזיכטיג אַריבער די גאַס, און זיי גייען אַריין אינעם פּאַרק.

חיה שרי זעצט זיך אַוועק אויף איינע פון די בענק און באַטראַכט אירע קינדער ווי זיי לויפן אַרום פריילעכערהייט.

שכח אייבערשטער פאַר מיינע געזונטע קינדער!

מיטאַמאָל דערגרייכט אירע אויערן אַ שמועס צווישן צוויי פרויען וועלכע זיצן אַ פּאָר בענק אָפּגערוקט פון איר.

"ליבי, דאס עסטו?" הערט זי די ערשטע פרוי זיך אנרופן. "דו ווייסט וויפיל שעדליכע כעמיקאלן עס ליגן אין דעם? אפגערעדט פון די צוקער וואס ס'האט. ביי מיר אינדערהיים לאז איך נישט אריינברענגען אזעלכע זאכן; אלע מחלות קומען ל"ע פון דעם."

חיה שרי הערט ווי די צווייטע פרוי ענטפערט איר מיט א רואיגע שטימע: "דאס איז נישט קיין שעדליכע עסן. איינמאל דאס איז א עסן וואס איך ענדזשוי און עס מאכט מיר פילן גוט, איז נישט קיין פראבלעם דאס צו עסן. צוקער איז גוט פארן קערפער, אבער פארשטייט זיך מיט א מאס. און אויב מאך איך א ערליכע ברכה און איך דאנק דעם אייבערשטן אויף די עסן - גייען אלע גוטע וויטאמינען אריין אין מיין קערפער און אלע שעדליכע זאכן ווערן פארשוואונדן."

דאס האט שוין געסאונדט אינטערעסאנט.

חיה שרי דרייט זיך אויס מיט נייגער צו זען ווער די פרוי איז. זי זעט א פרוי

וואס קוקט אויס ווי א וואוילע, איידעלע פרוי, האלטנדיג אין איר האנט א זיסע נאש; לויט וויפיל זי האט געהערט, הייסט זי ליבי. נעבן איר זיצט א פרוי מיט א ערנסט פנים, מיט א קאפ וואסער אין איר האנט, און געבט איר צו פארשטיין דאס שעדליכקייט פון צוקער און קאלערינג

חיה שרי הערט ווי די פרוי רעדט ווייטער און רעכנט אויס פונקטליך וועלכע מאטריאלן עס ליגן אין דעם נאש און וואס פונקטליך דאס טוט צום קערפער, וועלכע מחלות עס קומען פון עסן ווייסע מעל, און וויאזוי מען קען וויסן וועלכע פרוכט און גרינס זענען עכט ארגאניש.

זי פילט ווי איר קאפ דרייט זיך שוין פון הערן די נעמען פון אזוי פיל מחלות.

"דו קענסט זיך פשוט נישט אויס אין דעם פעלד," זאגט די ערנסטע פרוי, זעענדיג ווי ליבי ווערט נישט נתפעל פון אירע ווערטער. "איך האב גוט אדורכגעלערנט אלע די נושאים; דו ביסט פשוט נישט באוואוסזיניג צו וואס עס טוט זיך אפ אויף דער וועלט." די פרוי'ס שטימע ווערט העכער.

"לאמיר זאגן, ווען דו קוקסט ארויף צום הימל און דו זעעסט וואלקענעס, וועסטו מיט דיין תמימות גלייבן אז דאס זענען עכטע וואלקענעס. איך אבער, וואס האט שוין פיל געליינט דערוועגן, אויף מיר קען מען נישט ארבעטן; איך ווייס אז דאס איז נישט עכט. דאס איז עפעס וואס די שטאט שטעלט אן ווייל זיי ווילן עס זאל רעגענען.

אזוי אויך ווען ס'איז פארנעפלט, איז א סכנה ארויסצוגיין אין גאס, ווייל דאס פארשפרייט פיל שעדליכע מאטריאלן וואס קענען חלילה פארגיפטן אדער ברענגען שווערע מחלות רחמנא לצלן."

ליבי קוקט נישט אויס צו זיין דערשראקן. זי שמייכלט צו די פרוי און ערקלערט איר: "ווען איך קוק ארויף צום הימל, דערמאן איך זיך פונעם אייבערשטן. וואלקענעס, רעגן, נעפל - דאס אלעס מאכט נאר דער אייבערשטער, און עפעס וואס קומט פונעם אייבערשטן קען נישט זיין שעדליך."

חיה שרי זעט ווי די פרוי טראפט אריין א פאר טראפנס אין איר קאפ און טרינקט עס שטייטליך אויס. "דאס איז א נאטורליכע זאך," ערקלערט זי, "דאס ווערט געמאכט פון ספעציעלע געוויקסן וואס העלפן זיך צו בארואיגן; דאס נעמט אוועק די זארג און די פחדים."

די פרוי ענדיגט טרינקען און גייט צוריק צום נושא.

"דו דארפסט וויסן וואס עס טוט זיך אויף דער וועלט, דו דארפסט וויסן זיך אכטונג צו געבן."

ליבי קוקט איר אן מיט אירע רואיגע אויגן און ערקלערט איר מיט אן איידעלע שטימע:

"שלמה המלך, דער חכם מכל אדם, זאגט אונז אזוי: 'מוסיף דעת מוסיף מכאוב' - ווי מער מען ווייסט, אלץ מער קאפווייטיג האט מען.

וואס פעלט מיר אויס דאס אלעס צו

וויסן, אויב איך וועל שפעטער ווערן אזא אנגעצויגענע און דערשראקענע מענטש אז איך וועל דארפן נעמען זאכן זיך צו בארואיגן?

לאמיר ענדערש גיין מיט א תמימות, לעבן א רואיג לעבן, ענדזשויען דעם אייבערשטנ'ס וועלט, אן זיך צו דרייען מיט זארג אז די וועלט גייט אונטערגיין צוליב די פלעסטיק בעגס, אדער אז מען טאר נישט נוצן קיין סעלפאון ווייל עס שאדט פארן הארץ.

אנשטאט זיך צו זארגן פארן אריינגעמען עפעס אין מויל און קוקן אויפן פעקל וועלכע שעדליכע מאטריאלן עס האט, קוק איך צי עס האט א גוטן הכשר, איך מאך אן ערליכע ברכה, און איך עס געזונטערהייט.

און פארשטייט זיך אז איך רעד נישט דא פון א פאל וואס א מענטש איז נישט געזונט, וואס דעמאלט קען ער נישט עסן וואס ער וויל, נאר ער דארף פאלגן דעם דאקטער און היטן אויף זיין געזונט."

ליבי שטעלט זיך אויף, ווי צו ווייזן אז זי יאגט זיך אהיימצוגיין, און הייבט אן רופן אלע קינדער צו איר.

חיה שרי באטראכט איר מיט נייגער; אזא קלארקייט און זיכערקייט קען מען נאר באקומען נאכן הערן אסאך שיעורים. דער שכל וואס זי רעדט איז אזוי פאסיג פאר היכל הקודש.

אפשר וועל איך זיך קענען אביסל מחזק זיין מיט איר און שמועסן שיינע זאכן.

זי מאכט אפ צוצוגיין צו ליבי'ן און פרובירן כאפן א שמועס מיט איר.

"איך האב געהערט ענקער שמועס," זאגט זי צו איר, "פון וואו האסטו אזא קלארקייט אין מח? דו לייגסט אפשר די גליונות פון היכל הקודש?"

ליבי'ס פנים האט אויפגעשיינט. "וויאזוי ווייסטו?" פרעגט זי פארוואונדערט. זי זעצט זיך צוריק אוועק אויפן באנק; זי יאגט זיך שוין מער נישט אין ערגעץ.

זי הייבט אן דערציילן וויאזוי א שכנ'טע האט איר איין טאג געגעבן א גליון וואס איז איר שטארק געפאלן, און זייט דעמאלטס שיקט זי איר עס יעדע וואך. זי מיט איר מאן זענען זיך ממש מחי' דערמיט און ווארטן דערויף א גאנצע וואך.

"מיין גאנצע לעבן האט זיך געטוישט," דערציילט זי איר, "מיין אמונה האט זיך אזוי געשטארקט, אונזער שלום בית האט זיך איינגאנצן געטוישט, און די גאנצע שטוב האט זיך איבערגעדרייט צום גוטן: די וועג פון מחנך זיין די קינדער, מיין אייגענע התנהגות, און די גאנצע בליק וויאזוי איך קוק אן זאכן.

"איך האב געהערט
ענקער שמועס,"
זאגט זי צו איר,
"פון וואו האסטו
אזא קלארקייט
אין מח? דו לייגסט
אפשר די גליונות
פון היכל הקודש?"

בעצם האט זיך די מציאות פון מיין לעבן נישט געטוישט, די שוועריקייטן זענען נאך אלץ דא, אבער יעצט האב איך די כלים זיך צו פארמעסטן. איינמאל איך בין אנגעקומען צום צדיק, זע איך אז דער צדיק האט א עצה פאר יעדע זאך; מען בלייבט מער נישט סטאק, עס איז שטענדיג דא א וועג ארויס."

ליבי'ס קינדער זענען שוין אלע דא; זי געזעגנט זיך פון חיה שרי און הייבט אן אהיימצוגיין.

חיה שרי באטראכט אירע לעבעדיגע קינדער ווי זיי האבן הנאה פון יעדע מינוט. זי שמייכלט מיט נחת, זעענדיג ווי איר זון האלט שטארק אן זיין קאפל עס זאל חלילה נישט אראפפאלן בשעת'ן לויפן.

שכח אייבערשטער וואס מיר האבן זוכה געווען צו קומען צום צדיק!" טראכט זי צו זיך. מען קען אפילו נישט אויסרעכענען די אלע גוטע זאכן וואס מיר באקומען דא, וואס פאר יעדע איינס פון זיי אליין האט זיך שוין געלוינט מקורב צו ווערן.

פאר דעם אליינס, צו קענען האבן אזא קלארקייט אין מח און נישט ווערן דערשראקן פון יעדע צווייטע בעל דמיון, פאר דעם אליינס האט זיך שוין געלוינט. צו קענען לעבן מיט וואס שלמה המלך לערנט אונז - "הכל הבל" - ס'איז דאך אלעס נארישקייטן; אלעס איז דער אייבערשטער, עס איז נישטא קיין טבע, מקרה אדער מזל, עס איז אלעס נאר דער אייבערשטער און אלעס ווערט געפירט דורך אים.

פאר די דאזיגע קלארקייט אין מח און פאר דעם שכל אליין, האבן זיך שוין אלע מניעות געלוינט.

חיה שרי גרייט זיך אהיימצוצוגיין, ווען אין איר מח זינגט זיך דאס ניגון:

אוי אוי אוי אוי, האט זיך עס געלוינט!

אוי אוי אוי אוי, האב איך פארדינט..."

ש. טראכטער

אויף בערגיגע וועגן

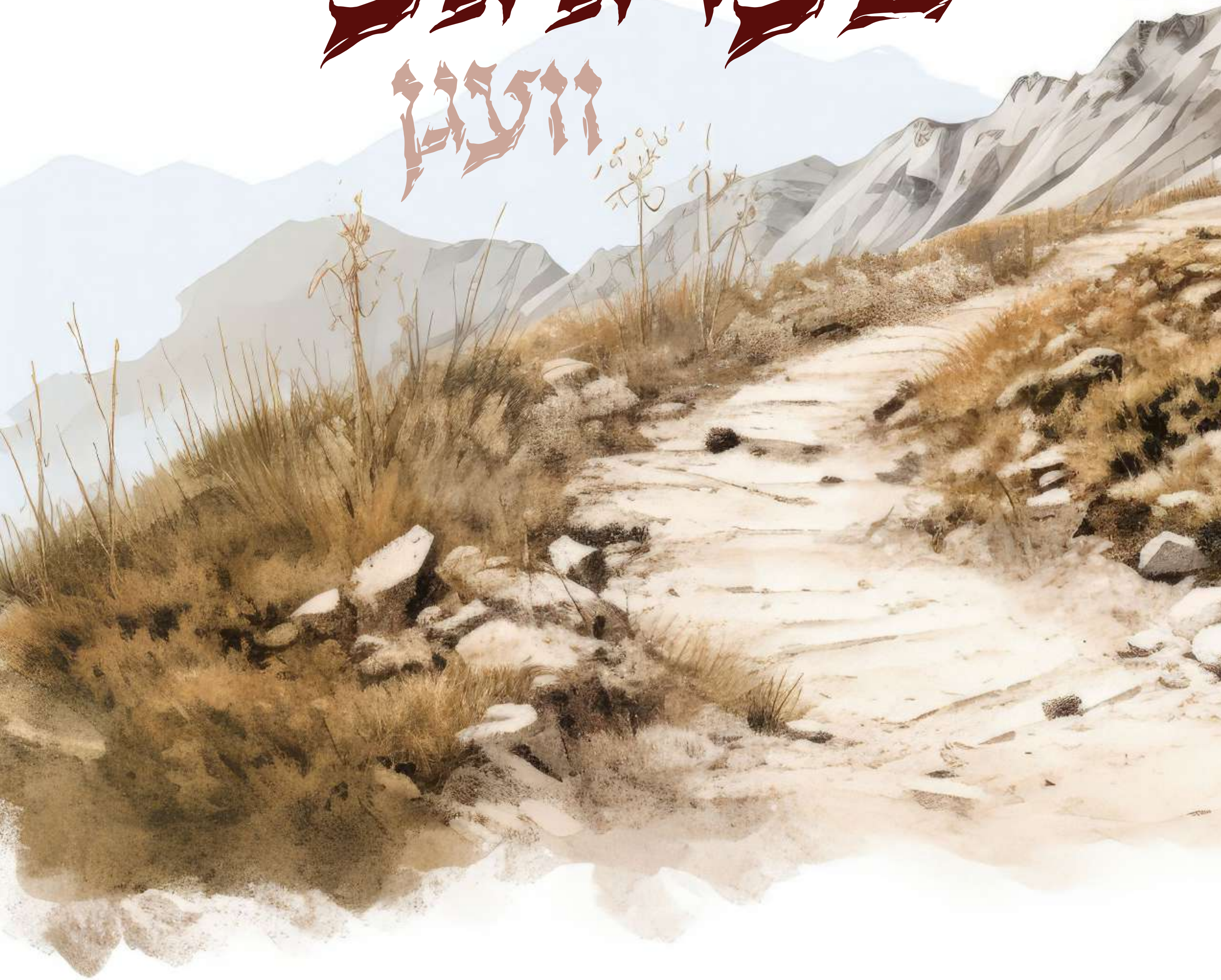

אריינפיר

פון קאסטא ריקא ביז ניו יארק האט איר נשמה געדורשט צו שפירן אביסל נאנטקייט צום אייבערשטן. זי איז אן איינגעשטעלטע אין די גרעסטע פירמעס אין שטאט, און פירט א שטאב פון צענדליגער ארבעטער, אבער זי האט נאר איין בעל הבית - דער אייבערשטער! זי האט געטראפן דעם רבינ'ס ספרים אין א באן סטאנציע אין ניו יארק, און זי זעט נסים ונפלאות דורך התבודדות.
לכבוד יום טוב שבועות ווען מיר זענען אויסגעוועלט געווארן אלס דער עם הנבחר, ברענגען מיר אייך א קליינע בליק אריין אין די אייגנארטיגע און גייסטרייכע לעבן פון מרת. אסתר בערגמאן תחי'.
ליינט איר געשיכטע, און לאמיר אלע פון דאס ניי מקורב ווערן צו אונזער תורה, אונזער בורא, און צום לעכטיגקייט פונעם הייליגן רבי'ן.

איך ווייס אז איר ערווארט צו ליינען מיין אינטערעסאנטע און רייכע היסטאריע, וויאזוי איך האב זוכה געווען זיך מגייר צו זיין און קומען אונטער די פליגלען פונעם אייבערשטן, תחת כנפי השכינה. איך בעט אייך אבער איבער פון פאראויס, ווייל לויט די הוראה פון אונזער מורה דרך אונזער רב, רעד איך דערווייל נישט וועגן מיין גיור.

אזויפיל קען איך אייך יא זאגן, אז מיר האבן ב"ה געהאט די זכיה זיך מגייר צו זיין מיט איבער צוואנציג יאר צוריק. מיין מאן און איך זענען שוין געווען חתונה געהאט אין קאסטא ריקא (אויפן בילד), און אונזערע מ"ב מסעות האבן אונז געפירט ביז קיין ניו יארק. (אין די לאטינא לענדער איז בערך 125 יאר צוריק ארויס א גזירה אז מען טאר נישט מגייר זיין קיין מענטשן אין יענע לענדער, דעריבער ווער עס וויל זיך מגייר זיין מוז ארויספארן פונעם לאנד.)

אונזערע ערשטע יארן אין ניו יארק

מיר זענען דאן געקומען קיין ניו יארק, וואו מיר האבן געהאט די זכיה צו ווערן א חלק פונעם עם הנבחר. פילע מעשיות זענען שוין געדרוקט געווארן איבער מענטשן וואס האבן געהאט די זכיה זיך מגייר צו זיין. עס איז אבער ווייניג געשריבן געווארן איבער דעם פאקט, אז נאך די ערשטע תקופה פון גליק און התעלות, קומט א תקופה וואס קען צומאל דויערן יארן, אין וועלכע מען 'פילט' גארנישט. מען שפירט מער נישט דעם פארשיכור'טן געפיל פון גליק און די 'גן עדן' לופט וואס מען האט געשפירט גלייך אין אנהייב; עס גייט אריבער א לאנגע צייט וואס מען דינט דעם אייבערשטן אן קיין שום געפילן.

איך שרייב דאס ווייל דאס פאסירט נישט נאר ביי א גר, נאר ביי יעדן איד וואס שטייגט אין רוחניות – בפרט ווען מען איז זוכה צו טרעפן דעם הייליגן רבי'ן. מען שפירט צוערשט אזא מין

איך בין ארויס פון דאקטער'ס אפיס צושאקלט, אבער מיט אן אייזערנער עקשנות. איך בין אנגעקומען אהיים און אנגעהויבן צו וויינען אן אויפהער. איך האב געוואוסט אז נאר דער אייבערשטער גיט קינדער.

אויסגעלייזטקייט, פרייד און דערהויבנקייט, אבער נאכדעם קומט א תקופה ווען מען שפירט זיך אזוי אויסגעלאשן און אויסגעשלאסן.

יעדער איינער וואס זוכט עבודת השם גייט אריבער די תקופה וואס צוערשט איז מען זייער צופלאמט, אבער שפעטער קומט א צייט ווען די התלהבות גייט אריבער, און דאן איז די עכטע נסיון צו זען אויב מען האלט זיך ווייטער אן. אזויווי דער הייליגער רבי שרייבט אין ספר המדות (אות תשובה, סימן ע"ו): הַמַּתְחִיל לַעֲבֹד אֶת ה', הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ: יוֹדֵעַ אֲנִי, שֶׁחֶפְצְךָ וּרְצוֹנְךָ לַעֲבֹד אוֹתִי, אֲבָל מַה הוּא הַבְּטוּחוֹת שֶׁמָּא לְמָחָר תַּעֲזֹב אוֹתִי, אִם כֵּן אֵיךְ אֲקָרֵב אוֹתְךָ בִּשְׁבִיל הָרָצוֹן שֶׁרָצִיתָ, וְאֵיךְ אֲגַלֶּה לְךָ תֵּכֶף דְּבָרִים נִסְתָּרִים, אֶלָּא כֵּן תַּעֲשֶׂה: בִּתְחִלָּה אֱהַב אוֹתִי כָּךְ וְתַעֲשֶׂה מִצְווֹתַי, אַף-עַל-פִּי שֶׁאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ הַשֵּׂכֶל שֶׁל הַמִּצְוָה, וַעֲבֹד אוֹתִי פָּשׁוּט בְּלֹא חָכְמוֹת, וּכְשֶׁתַּעֲבֹד אוֹתִי כַּמָּה זְמַנִּים, אֲזַי אַאֲמִין לְךָ וַאֲגַלֶּה לְךָ טַעַם וְשֵׂכֶל שֶׁל כָּל דָּבָר וְדָבָר וַאֲקָרֵב אוֹתְךָ בְּכָל מִינֵי הִתְקָרְבוּת, כִּי הַזְּמַן הָרַב שֶׁעָבַדְתָּ אוֹתִי מִקֹּדֶם הוּא בְּטוּחוֹת, שֶׁלֹּא תַּעֲזֹב אוֹתִי [הֵן אֱמֶת].

ווען א מענטש הייבט אן צו דינען דעם אייבערשטן, זאגט אים דער אייבערשטער: "איך ווייס אז יעצט ווילסטו מיר דינען, אבער פון וואו ווייס איך אז מארגן וועסטו מיר נישט איבערלאזן? פארוואס זאל איך דיר מקרב זיין נאר לויט דיין יעצטיגן רצון און דיר מגלה זיין אלע סודות?" נאר דער וועג איז, אז צום ערשט דארף דער מענטש דינען דעם אייבערשטן און טון זיינע מצוות אפילו ער פילט נישט און פארשטייט נישט, און אים דינען פשוט אן קיין חכמות. און אז עס וועט אריבערגיין א לאנגע צייט וואס דו וועסט מיר אזוי דינען, דאן וועל איך דיר גלייבן און איך וועל דיר מגלה זיין דעם טעם און שכל פון יעדע זאך, און דיר מקרב זיין מיט אלע מיני התקרבות, טאקע ווייל דו האסט מיר געדינט אזוי לאנג אן צו שפירן, און האסט מיר נישט פארלאזט.

דאס איז אויך אמת ווען איינער קומט אן צו אידישקייט. דער וועג אריין איז פול מיט שטיינדלעך און נסיונות. א גיורת גייט דורך א תקופה פון איינזאמקייט און אסאך בלבולים און שוועריקייטן. איך האב זיך אסאך מחזק געווען אין יענע טעג אז "דער אייבערשטער, די תורה און אידישקייט זענען פערפעקט; מענטשן זענען נישט!" און איך דאנק דעם אייבערשטן אז איך האב זיך געקענט דערהאלטן.

געב אויף! גייסט נישט האבן קיין קינדער

חוץ די געוועגליכע שוועריגקייטן פון זיך איינגלידערן און געוואוינען צו א נייע לעבנסשטייגער, האט אונז דער גוטער באשעפער צוגעגעבן אן אייגנארטיגן נסיון; מיר האבן נישט זוכה געווען צו קיין קינדער. פופצן יאר האבן מיר געווארט אויף קינדער. דאס זענען געווען זייער שווערע און ווייטאגליכע יארן. דורכאויס די יארן האב איך זיך געלערנט אסאך פאכן און באקומען דעגריס אין אסאך נושאים, אבער איך זאג אלעמאל אז מיין פי.עיטש.די. (PHD) אין אמונה האב איך ערייכט אין יענע יארן ווען מיר האבן געווארט אויף קינדער.

מיר זענען געגאנגען צו פילע דאקטוירים, אבער קיינער האט אונז נישט געקענט העלפן. ווען מיר זענען געווען ביים לעצטן דאקטער, א גאר גרויסער ספעציעליסט וואס האט אפגעקאסט ממון ודמים, האט ער מיר אריינגעקוקט אין די אויגן און געזאגט: "אסתר, איך שפיר ווי עס איז א שאד צוווארפן געלט אין מיסט. דו וועסט שוין קיין קינדער נישט האבן. געב אויף."

איך בין ארויס פון דאקטער'ס אפיס צושאקלט, אבער מיט אן אייזערנער עקשנות. איך בין אנגעקומען אהיים און אנגעהויבן צו וויינען און וויינען אן א אויפהער. איך האב נישט געקענט און נישט געוואלט אננעמען די גזירה פון א בשר ודם. איך האב געוואוסט ביי מיר הונדערט פראצענט אז א דאקטער גיט נישט קיין קינדער, נאר דער אייבערשטער גיט קינדער.

איך בין נישט געווען גרייט זיך מבטל צו זיין צום דאקטער'ס פסק. איך האב געטראכט צו זיך: "עס קען נישט זיין. איך בין דאך געבוירן צו זיין א מאמע. איך וויל געבן דאס וואס א מאמע געבט פאר א קינד; איך האב דאך אזוי ליב צו געבן פון זיך."

איך האב געוויינט און געוויינט ביז איך בין איינגעשלאפן. איך האב זיך אויפגעוועקט דעם נעקסטן טאג מיט געשוואלענע רויטע אויגן.

איך האב זיך אפגעוואשן און אנגעהויבן רעדן צום אייבערשטן. איך האב אים געזאגט: "אייבערשטער, עס טוט זייער וויי, עס ציפט שרעקליך. אבער אויב דאס איז מיין גורל און דאס איז וואס דו ווילסט, בין איך עס מקבל און איך וועל פרובירן אויסצופירן מיין תפקיד דאס בעסטע וואס איך קען. אבער איך בעט פון דיר דריי זאכן: די ערשטע זאך איז, אז איך וויל אלעמאל שפירן ווי דו ביסט ביי מיר, נעבן מיר און ארום מיר. איך וויל פילן דיין האנט יעדן טאג פון מיין לעבן. איך וויל אלעמאל פילן און געדענקן אז דו און איך זענען אין דעם נסיון צוזאמען, אז עס איז 'עמו אנכי בצרה'.

צווייטנס, בעט איך דיר אייבערשטער, מאך מיר פריילעך. עס איז אוממעגליך אריבערצוגיין דעם נסיון אויב איך שפיר נישט קיין שמחה, און איך אלס א בשר ודם קען נישט אליין זיין פריילעך אן דיין הילף.

און די דריטע זאך בעט איך דיר אייבערשטער: מיר ווייסן אין די אידישע היסטאריע אז נאר פאר צוויי מענטשן האסטו געהייסן אויפהערן מתפלל זיין. דו האסט געזאגט פאר משה רבינו אז ער זאל מער נישט מתפלל זיין אריינצוגיין אין ארץ ישראל, און דו האסט געזאגט פאר ירמיהו הנביא אז ער זאל נישט מתפלל זיין. מילא, ווילאנג איך הער נישט פון דיר א בת קול אז איך זאל אויפהערן מתפלל זיין פאר קינדער, וועל איך נישט אויפהערן. מיין גאנץ לעבן וועל איך בעטן פאר קינדער, חוץ אויב דו וועסט מיר הייסן אויפהערן."

עס זענען אריבער פילע יארן. מיר זענען מער נישט געגאנגען צו קיין דאקטוירים, נאר צום רופא חולי עמו ישראל.

קינדערלאז איז צווייט-קלאסיג?

עס איז געווען א תקופה פון פיל צער און ווייטאג. איך געדענק אז עס איז געווען איין זאך וואס האט מיר זייער געשטערט: די גמרא זאגט אז עס זענען פארהאן דריי מענטשן וואס זענען גערעכנט ווי טויט - א בלינדער, אן ארימאן, און א מענטש אן קינדער. יעדעס מאל וואס איך האב דאס געהערט, האט עס מיר געשטאכן; איך האב זיך געפילט אזוי צווייט-קלאסיג.

איין מאל בין איך געווען ביי א שיעור און די רעדנערין האט נאכגעזאגט די גמרא. נאטירליך האבן זיך פילע קעפ אויסגעדרייט צו מיר מיט רחמנות. איך האב געפילט די "נעבעכ'ס" און די רחמנות'דיגע בליקן, און איך בין געווארן רויט פאר בושה און צער.

איך האב אים געזאגט: "איך בין יעצט אזוי פארשעמט, אז איך וויל אויסנוצן די צייט און דיר געבן א ברכה."

נאך דעם שיעור האט די רעדנערין מיר געפרעגט: "איך האף אז עס האט דיר נישט ווי געטון וואס איך האב געזאגט?" איך האב געוואלט שרייען "יא, יא, יא!", אבער איך האב ארויפגעלייגט א פלעסטיק שמייכל און געזאגט מיט א פאלשע קלאסישקייט: "נע, זארג דיך נישט."

איך בין אהיימגעקומען און אנשטאט צו באגריסן מיין מאן, האב איך אויסגעבראכן אין א געוויין און אים דערציילט וואס עס איז אריבער. איך האב אים געזאגט: "איך בין יעצט אזוי פארשעמט, אז איך וויל אויסנוצן די צייט און דיר געבן א ברכה."

מיין מאן האט מיר דעמאלטס געזאגט אז ער מיינט אז איך לערן נישט אפ גוט די גמרא. די גמרא זאגט אז אויב עס איז חלילה נגזר געווארן אויף א מענטש טויט, טוישט עס דער אייבערשטער אויף איינע פון די דריי זאכן: ארימקייט, בלינדקייט, אדער אן קיין קינדער. דאס איז אייגנטליך א גרויסער חסד פונעם באשעפער, ווייל אנשטאט דער אייבערשטער זאל אוועקנעמען דעם מענטש און ער זאל מער נישט זוכה זיין צו טון מצוות און קונה זיין עולם הבא, טוישט דער אייבערשטער אויף דעם גזר דין, און דער מענטש קען נאך טון מצוות ומעשים טובים און בויען זיין חלק לעולם הבא.

ווען איך האב דאס געהערט, האט עס געטוישט מיין גאנצע בליק און איך האב זיך זייער בארואיגט.

נאך א זאך וואס פלעגט מיר מאכן אסאך חלישות הדעת איז געווען ווען איך האב געלערנט וועגן די הייליגע אמהות אז זיי זענען געווען עקרות, און חז"ל זאגן אז דער אייבערשטער האט זיי נישט געגעבן קיין קינדער ווייל "הקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים" - דער אייבערשטער גלוסט און האט ליב די תפילות פון צדיקים. אין מיין צער האב איך געזאגט פארן אייבערשטן: "אייבערשטער, איך בעט דיר, לאמיר טרעפן אנדערע זאכן וואס דו האסט ליב, דער צער איז דאך שרעקליך!"

דאן האט מיר דער אייבערשטער אריינגעשיינט אין מח אז איך פארשטיי עס נישט ריכטיג. דער אייבערשטער האט אריינגעלייגט אין די די-ען-עי פון אונזערע אבות, אז מיט תפילה קענען מיר טוישן די טבע! מיט תפילה קענען מיר מאכן נסים! אונזערע הייליגע אמהות זענען געווען עקרות, זיי האבן נישט געקענט האבן קיין קינדער, און דאך האבן זיי געהאט קינדער, כדי אלע אידן אין אלע דורות זאלן געדענקען און האבן אמונה אין אונזער כח התפילה. און ווען איך רעד צו פרויען דערמאן איך זיי אז מיר פרויען האבן דאך "תשעה קבין שיחה", ניין מאס רייד, וואס מיר דארפן אויסנוצן אויף התבודדות ותפילה. מיר האבן אזא שטארקע כח אין אונזער מויל, און מיט תפילה קענען מיר און זענען מיר משנה טבע.

דעריבער, וואס איז שייך זיך צו זארגן? ווער גיט קינדער? ווער גיט א שידוך? ווער גיט פרנסה? ווער גיט שלום בית? אלעס איז נאר דער אייבערשטער. קיין בשר ודם קען דיר נישט העלפן און נישט שאדן מאכן. ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין... אין שום מציאות מבלעדיך יתברך כלל...

אין די ניו יארקער סובוועי

איין טאג, פארנדיג צו די ארבעט דורך די טונקעלע ניו יארקער סובוועי, האב איך געליינט א בוך מיט'ן נאמען "IN THE FOREST HILLS" (אין די בערג פון די וועלדער). איך האב געליינט און געליינט, ביז איך בין אנגעקומען צו א שטיקל וואס רעדט פון התבודדות - פון אויסשמועסן אלעס מיט'ן אייבערשטן. איך האב גענומען דאס בוך, עס געלייגט אויף מיין פנים כאילו עס איז א סידור, און מיטגעשריגן אן א קול (אזויוי דער רבי שרייבט אין שיחות הר"ן ט"ז): "אייבערשטער, וואס מיינט התבודדות? וואס זאל איך דיר זאגן? דו ווייסט דאך ממילא אלעס..."

איך האב נישט געוואוסט וואס צו זאגן און וויאזוי צו זאגן, אבער איך האב יענע מינוט געשפירט ווי עפעס אין מיין הארץ האט זיך געעפנט.

דער אייבערשטער האט מיר געגעבן א מתנה זינט איך בין געווארן א איד, אז יעדע זאך וואס איך האב געהערט אדער געזען האב איך געזוכט וויאזוי עס אויסצופירן לעובדא למעשה, (טאקע אזויוי דער הייליגער רבי האט געוואלט).

מילא, ווען איך האב עפעס געהערט אדער געליינט, האב איך געוואוסט אז דאס איז פאר מיר א פערזענליכע בת קול פונעם אייבערשטן. נישט אלעמאל האב איך עס געקענט אויספירן גלייך, אבער איך האב דאס אריינגענומען אין קאפ און געטראכט אז איין טאג וועל איך אנקומען דערצו.

איך האב סעלף עסטים?

עס האט גענומען אפאר יאר, וואס אינצווישן האבן מיר ווייטער געווארט אויף קינדער, און איין טאג בין איך געווען ביי א קורס וואס האט געלערנט איבער די גרויסקייט און די תועלת פון "טראכטן פאזיטיוו".

איין שיעור איז געווען איבער "סעלף עסטים און זעלבסט-ווירדע". באמת האב איך געטראכט אז איך קען פארפאסן דעם קלאס, ווייל עס איז מיר נישט געווען וויכטיג. איך האב ב"ה א געזונטע זעלבסטזיכערקייט; געגלויבט דעם אייבערשטן, איך פיר אן גרויסע געשעפטן, איך בין דער פינאנציעלער אנפירער פון "חי לייפליין", און דורכאויס אלע יארן האט מיר 'קאנפידענץ' נישט געפעלט. איך האב ב"ה א שיין לעבן און איך שפיר זייער צופרידן

אינדערפרי זעץ איך זיך אוועק מיט א קאווע - "איך האב קאווע-צייט מיט'ן אייבערשטן".

און זיכער, דעריבער האב איך געקלערט צו מיר: "דער שיעור איז נישט פאר מיר".

אבער דאך בין איך למעשה יא אנגעקומען. די רעדנערין האט געגעבן עטליכע סימנים צו זען אויב מען ליידט פון א מאנגל אין זעלבסט-שאץ, און זי האט געזאגט די פאלגנדע פונקטן: (איך זאג נישט א מיינונג אויב די זאכן זענען גערעכט אדער נישט... איך דערצייל פשוט מיין מעשה...)

1) עס פאסט דיר נישט צו נעמען געלט פאר דיין ארבעט אדער פאר דעם וואס דו טוסט פאר אנדערע. 2) דו קענסט נישט זאגן "ניין" פאר א צווייטן. 3) עס איז דיר שווער צו מאכן באשלוסן אליין, און דו פילסט אז דו דארפסט אז יעדער ארום דיר זאל מסכים זיין צו דיינע באשלוסן. 4) עס איז דיר שווער אנצונעמען ווען א צווייטער געבט דיר עפעס (עס פאלט דיר שווער צו נעמען טובות). 5) עס קומט דיר אן שווער אנצונעמען א קאמפלימענט; אויב איינער געבט דיר א גוט ווארט, וועסטו פרובירן עס אוועקצומאכן. למשל, אויב איינער זאגט: "דיין קלייד איז הערליך," וועסטו ענטפערן: "אה, עס איז א ביליגע זאך, איך האב עס געטראפן ממש אומזיסט..." אנשטאט פשוט צו זאגן "יישר כח."

איך האב זיך צוגעהערט און איך בין געווען שאקירט זיך צו טרעפן אין אירע ביישפילן. איך האב קיינמאל נישט געוואוסט אז איך לייד פון א מאנגל אין זעלבסט-זיכערקייט.

נאכן שיעור האב איך אסאך אריינגעטראכט. איך האב געטראכט צו זיך אזוי: אויב איך האב נישט זעלבסט זיכערקייט, דארף איך דאס אויפבויען. וויאזוי קען איך בויען? מיר ווייסן אז נאר דער אייבערשטער קען מאכן א "יש מאין" - מאכן א זאך פון גארנישט, אבער מיר מענטשן קענען נאר מאכן עפעס פון "א זאך" און בויען ווייטער אויף דעם.

ממילא, אויב איך וויל ווערן א בעסערע מענטש, דארף איך טרעפן "א זאך" אין מיר, ווייל פון 'גארנישט' איז נישט שייך צו בויען...(איך האב דעמאלטס נאך נישט געוואוסט פון רבינ'ס תורה אין ליקוטי מוהר"ן רפ"ב איבער נקודות טובות) און אנהייבן בויען אויף דעם.

מיין שטערקסטע נקודה

האב איך געטראכט צו זיך: "וואס איז מיין שטערקסטע און שענסטע זאך, וואס איז מיין 'נקודה טובה?"

און איך האב געוואוסט דעם ענטפער: "מיין שטערקסטע און שענסטע זאך איז אז איך בין א טאכטער פונעם אייבערשטן, ער האט מיר זייער ליב און איך האב אים זייער ליב." דאס איז עפעס וואס קיין שום מצב אין די וועלט וועט נישט קענען מבטל זיין.

אבער וויאזוי קען איך דאס מאכן שענער און בעסער? מיין מח האט מיר צוריקגעפירט צו יענעם נאכמיטאג אין די ניו יארקער סובוועי (באן סטאנציע), און איך האב זיך דערמאנט פון התבודדות. אין יענע מינוט האב איך געוואוסט דעם סוד וויאזוי צו ווערן א "בעסערער מענטש", א "געזונטערער מענטש" און אוודאי א "ערליכער איד" - התבודדות. איך האב אבער געטראכט צו זיך: "דער ברסלב'ער רבי זאגט אז מען זאל נעמען א שעה א טאג און אויסרעדן דאס הארץ; וויאזוי שטופ איך אריין אין מיין פארנומענעם סדר היום א שעה א טאג?"

אבער מיט אסאך תפילה און עקשנות האב איך ב"ה אנגעהויבן מאכן יעדן טאג התבודדות, אבער באמת.

דאס האט געטוישט מיין גאנצע מהות, מיין גאנצע לעבן און מיין גאנצע עסק פון ווארטן אויף קינדער.

יעדן אינדערפרי זעץ איך זיך אוועק מיט א קאווע - "איך האב קאווע-צייט מיט'ן אייבערשטן". איך האב איין באשטימטן פלאץ וואו איך דערצייל אים אלעס. איך בין זייער אפן מיט'ן אייבערשטן; איך דערצייל אים אלע מיינע זארגן און דאגות, איך דערצייל אים מיינע חלומות און אלעס וואס איך דארף אלס און וויל טון. איך בעט אים פאר סייעתא דשמיא, עס איז נישטא קיין זאך אויף מיין הארץ וואס איך שמועס נישט אויס מיט אים.

איך זאג פאר מיינע חבר'טעס אז ביי זעקס אזייגער אינדערפרי (איך שטיי אויף פרי) זענען מיינע זארגן שוין פארוויסט, און פון דאן אן בין איך "נאר פריילִיך" (ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט).

איך ווייס מיט א זויבערע און לויטערע אמונה אז נאר דער אייבערשטער איז דער בעל הבית פון מיין טאג, און נאר דער אייבערשטער גיט הצלחה, חן און סייעתא דשמיא.

געלויבט דעם אייבערשטן אז איך האב אן אויסטערלישע הצלחה למעלה מן הטבע. פארוואס ערלויב איך זיך עס צו שרייבן אין אן ארטיקל? איך וויל דאך נישט עס זאל שאטן קיין עין הרע... נאר די סיבה איז ווייל מיין גאנצע הצלחה קומט נאר פון דעם וואס איך פארברענג מיינע יארן מיט די הייליגע זאך פון התבודדות, און דאס איז עפעס וואס דו קענסט אויך נאכמאכן. אויך דו קענסט זיך היינט אוועקזעצן פאר אפאר מינוט און אויסדערציילן אלעס וואס גייט אויף דיר אריבער.

איך ווייס אז ברסלב'ער חסידים איבער די וועלט גייען צומאל אריבער גאר שווערע מניעות. דארפן מיר זיך צוכאפן צו די עצה פון רבי'ן און דאס אויסשמועסן מיט'ן אייבערשטן, און אים בעטן אויף חן און סייעתא דשמיא, אז דער רבי זאל נישט זיין פארשעמט און עס זאל שוין זיין "והשיב לב אבות על בנים".

ווער איז דיין בעל הבית?

לעצטנס בין איך געווען ביי א מסיבה מיט מיין מאן. דארטן האט

מיין מאן געטראפן מיין ארבעטסגעבער (מיין אמת'ער בעל הבית איז דער אייבערשטער). איך האב געזאגט פאר מיין מאן אז "ער איז מיין בעל הבית." מיין מאן איז געגאנגען מיט אים שמועסן און זיך באקאנט מאכן, אזוי שמועסנדיג פון מיין ארבעט רופט זיך אן מיין בעל הבית צו מיין מאן: "דו און איך ווייסן אז איר בעל הבית איז נאר דער אייבערשטער, איך בין אפשר בלויז דער מענעדזשער..."

מיינע גוי'אישע מיטארבעטער האבן א ווערטל, זיי זאגן מיר: "דו ביסט אפיציעל די 'טשיף פיינענשעל אפיסער' (הויפט פינאנץ פירער), אבער באמת ביסטו די 'טשיף פעיט אפיסער' (הויפט אמונה פירער)!"

און דער אמת איז אז עס איז טאקע אזוי. דער אייבערשטער איז מיין בעל הבית און איך שמועס אלעס אויס מיט אים. איך 'אפדעיט' אים כסדר מיט מיין הלך ילך, און אלע אנדערע מענטשן ארום מיר זענען פשוט 'פראפס' (צוגעהערן).

איינער האט מיר אמאל געפרעגט: "מיט וואס ביסטו זוכה אז דו זעסט אומנאטורליכע סייעתא דשמיא און הצלחה?"

האב איך געענטפערט אז איך קלער אז דער איינציגסטער זכות איז, אז דער אייבערשטער גיט מיר די געלעגנהייט און איך נעם עס! דער אייבערשטער איז אונז אלע מזכה מיט זכותים און געלעגנהייטן אין יעדע זאך, פון חסד ביז מזכה את הרבים און אלע אנדערע מצוות. מיר דארפן פשוט נעמען דעם זכות, אים דאנקען, און זיך אויסשמועסן מיט אים. די וועלט איז פול מיט געלעגנהייטן פאר מצוות און מעשים טובים, קליינע און גרעסערע: א שמייכל פאר א קינד, כיבוד אב ואם, התגברות אין צניעות, אויסהערן א צווייטן... וכו'. מיר דארפן נאר זען און באמערקן, און ווי מען זאגט אין ענגליש "סטעפ אפ טו איט". (נעם עס!)

א חלום

צוריק צו מיין געשיכטע, דערווייל ווארטן מיר נאך געהאלפן צו ווערן מיט קינדער. איין נאכט האב איך געהאט אן אינטערעסאנטן חלום. איך זע ווי מיין מאן און איך שפאצירן ארויס פון אונזער הויז, און איך באמערק אין די וואנט א נעסט מיט א ווייסע טויבעלע אינעווייניג. אין מיין חלום פרעג איך מיין מאן אויב מיר דארפן מקיים זיין די מצוה פון שילוח הקן. מיין מאן זאגט מיר: "יא, אוודאי." פרעג איך ווייטער מיין מאן אויב מיר דארפן מאכן א ברכה, אבער מיין מאן האט נישט געוואוסט און ער זאגט מיר: "לאמיר גיין פרעגן הרב גורניש זצ"ל (אונזער רב)."

אין חלום האבן מיר אנגעהויבן גיין און גיין, ביז מיר זענען אנגעקומען צום רב. מיר האבן אים געפרעגט אויב מען דארף מאכן א ברכה, און דער רב האט אונז געזאגט אז יא. דערנאך האבן דער רב מיט די רביצין אונז אנגעהויבן באגלייטן צוריק צו אונזער הויז. אונטער אונז האבן שפאצירט טויזנטער מענטשן מיט בענקלעך אין די הענט, וואס זענען געקומען מיטהאלטן דעם מעמד.

אלע האבן זיך אויסגעזעצט, און איך האב גענומען א צווייג און עס איבערגעגעבן פאר מיין מאן (דאס אלעס איז אין חלום). מיין מאן האט דאס איבערגענומען, געמאכט די ברכה, און געגעבן א קלאפ אויפן נעסט צו פארטרייבן די מאמע פייגל.

דערנאך האט ער ארויסגענומען דאס איי און עס איבערגעגעבן פארן רב. דער רב האט דאס איבערגעגעבן מען זאל מיר עס אהינגעבן, און איך האב דאס איבערגענומען און אריינגעלייגט אין מיין טאש.

...און איך האב זיך אויפגעוועקט! איך האב געדענקט דעם חלום מיט א מורא'דיגע קלארקייט, כאילו איך האב עס טאקע מיטגעלעבט.

מיר זענען שנעל אריבער צו אונזער רב, וועלכער האט אונז געזאגט אז עס איז כאילו מיר האבן מקיים געווען די מצוה, אזוויי מען זעט טאקע צומאל אז א חלום האט אן אמת'ע קראפט. מיר זעען ביי שלמה המלך אז מען האט אים געפרעגט אין הימל אויב ער וויל אריכות ימים, עשירות אדער חכמה, האט שלמה המלך געענטפערט: "ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע" - איך וויל חכמה צו קענען משפט'ן אידישע קינדער. ווי דער נביא דערציילט, איז שלמה המלך אויפגעשטאנען און גלייך געזען אז ער פארשטייט שיחת חיות ועופות (די שפראך פון חיות און פייגלער).

דער רב האט זיך נאר געוואונדערט אויף איין זאך. ער האט אונז געזאגט אז די סארט ווייסע טויבן לייגן געווענליך צוויי אייער אויפאמאל, און ווען די טויבן ווערן געבוירן האבן זיי חתונה צווישן זיך און ברענגען נאך טויבן. דער רב האט אונז געזאגט אז דעריבער איז דא א מנהג ביי געוויסע קהילות ירושלים אז ביי א חתונה סערווירט מען טויבן פלייש, וואס ווייזט אויף ליבשאפט.

דער רב האט זיך געוואונדערט צי דאס וואס איך האב אין חלום נאר געזען איין איי, הייסט אויך יוצא געווען די מצוה. ער האט ארויסגענומען א גמרא, נאכגעקוקט, און אונז געזאגט אז יא, מען איז יוצא די מצוה אפילו מיט איין איי אויך.

אויך האט ער אונז געזאגט אז מיר זאלן זיך משתדל זיין טאקע צו טון שילוח הקן. מיר האבן געפרעגט דעם רב וויאזוי עס איז שייך, און ער האט אונז פארבינדן מיט א איד וואס געבט זיך אפ מיט די זאכן; ער געפינט נעסטן אין הפקר'דיגע פלעצער, און אזוי וועלן מיר

קענען פאקטיש מקיים זיין די מצוה. מיר האבן אים גערופן, אבער ווען ער איז געווען אוועיליבעל זענען מיר פונקט נישט געווען, און אזוי אויך פארקערט. א לאנגע צייט זענען מיר געווען פארנומען זיך 'נאכצולויפן', ביז מיר זענען פארנומען געווארן מיט אנדערע זאכן און די מעשה מיט'ן חלום איז פארבייגעלאפן... ווי א חלום!

די פייגל קומט מיר רופן

נאך אפאר איינזאמע יאר איז אריבער אויף אונז. אפאר יאר שפעטער, אחרון של פסח אינדערפרי, בין איך געווען אויפ'ן וועג פון מיין שטוב אין פלעטבוש צו די שול פון אונזער רב, הרב גורניש זצ"ל.

איך בין אריבערגעגאנגען פארנט פון די בארימטע "קליינס אייז קרים" געשעפט. פלוצלינג קומט א גרויסע ווייסע טויב צו פליען ממש אריין אין מיין פנים, אזוי נאנט אז איך האב געשפירט די לופט פון אירע פליגלען קעגן מיין פנים. איך האב זיך דערשראקן און געגעבן א שפרינג צוריק, אבער דאס פייגעלע איז דארט געבליבן און האט אנגעהויבן שפאצירן פאר מיר.

איך האב אנגעהויבן נאכצוגיין די טויב. זי איז געגאנגען און געגאנגען, ביז זי איז אנגעקומען צו אן עיר קאנדישאן ביי קליינס אייז קרים.

איך האב א קוק געגעבן און געזען אז אויפ'ן עיר קאנדישאן איז געווען א נעסט פון ווייסע טויבעלעך - די זעלבע סארט ווי אין מיין חלום - א יקר המציאות אין ברוקלין.

איך האב קוים אויסגעווארט אויף מוצאי יום טוב ארייננצוגיין צום רב און אים דערציילן די מורא'דיגע איבערלעבעניש. מוצאי פסח איז דער רב געווען זייער פארנומען מיט'ן צוריקקויפן די חמץ וכדומה, אבער ווי נאר איך בין אריינגעקומען און אים דערציילט די מעשה, איז ער געווארן זייער איבערגענומען.

"לאמיר גיין באקוקן דאס פלאץ," האט ער געזאגט. מיר זענען דאן ארויס און דער רב האט באטראכט דאס פלאץ. "עס איז א שטח הפקר, מען קען רואיג מקיים זיין די מצוה," האט דער רב געמאלדן מיט עקסטאז.

דעם קומענדיגן טאג זענען מיר געקומען – מיין מאן און איך, און דער רב מיט די רביצין – גרייט מקיים צו זיין די מצוה. מיין מאן האט מיטגעברענגט א לייטער מיט א בעזעם, און איך האב אים דערלאנגט א צווייג (גענוי ווי אין מיין חלום). דער רב האט אים פונקטליך מסביר געווען וואס צו טון. ער האט געמאכט די ברכה מיט התעוררות און מקיים געווען די מצוה. מיין מאן האט ארויסגענומען פונעם נעסט "איין איי!" דער רב האט זיך גע'חידוש'ט און געזאגט פאר מיין מאן אז ער זאל גוט קוקן אויב ער זעט נישט נאך אן איי, אבער ניין, עס איז נאר געווען איין איי. מיין מאן האט דאס איבערגעגעבן פאר'ן רב, וועלכער האט דאס ווייטער געגעבן פאר מיר, און איך האב דאס אריינגעלייגט אין טאש, פונקט ווי אין מיין חלום.

די רביצין האט א כאפ געטון מיין האנט און מיט א שטיקעדיג קול מיר געזאגט: "אסתר, זיי מתפלל!"

איך בין געשטאנען דארט אין פלעטבוש אויפ'ן גאס – מיין מאן, איך, דער רב און די רביצין – און איך האב זיך נישט געקענט קאנטראלירן. איך האב געשפירט אזוי נאנט צום אייבערשטן. איך האב אויסגעבראכן אין א גערויין און געזאגט: "אייבערשטער, דו ביסט דאך לויטער גוטס. דו טוסט מיט מיר נאר חסד יעדן טאג, מיין גאנץ לעבן איז ארומגענומען מיט דיין רחמנות. אבער איך בעט דיר פון די טיפענישן פון מיין הארץ, אויב וועסטו רחמנות האבן אויף מיר און אוועקנעמען די גזירה פון אונז און מיר געבן די זכיה צו זיין א שותף אין דיין מעשה בראשית און ברענגען קינדער, זאג איך דיר צו אז איך וועל טון אלעס וואס איך קען אז זיי זאלן אויסוואקסן ערליכע און הייליגע אידן."

עלעף חדשים שפעטער איז געקומען אונזער ישועה! ב"ה מיר האבן זוכה געווען צו האלזן א לעכטיגע צווילינג, וויניגער ווי א יאר נאך אונזער מצוה און הארציגע תפילה (וואס איז אוודאי געווען אין צוגאב צו אלע אונזערע תפילות.) זיי זאלן וואקסן און שטייגן צו זיין ערליכע אידן!

נאר דער אייבערשטער געבט קינדער

מיר אידן האבן אזא גרויסער באשעפער. עס איז א שאד זיך אונטערצוווארפן אונטער די טבע. איך זאג כסדר אז איך בין נישט מסכים צו לעבן אין א וועלט פון "סטאטיסטיקס" און טבע. איך וואוין אין א וועלט פון נסים און וואונדער, ווייל דארט איז מיין טאטע'ס הויז. דארט וואוינט מיין גרויסער טאטע, און איך וויל זיין מיט אים. אז א איד ווייסט און גלייבט מיט'ן גאנצן הארץ אז נאר דער אייבערשטער קען און וועט העלפן, וועט ער טאקע העלפן.

איך בין קיינמאל נישט געווען קינדערלאז; דער אייבערשטער האט נאר געווארט אויף נאך אביסל תפילות, און צו זען נאך אביסל צו וועמען איך וועל גיין, און דאן איז די ישועה געקומען.

איך זאג כסדר פאר מענטשן וואס רופן מיך פאר חיזוק, אז פונעם אייבערשטן קומט נישט קיין שלעכטס (כי מפי עליון לא תצא הרעות), און דער אייבערשטער וויל גיסן און געבן שפע. ער בעט

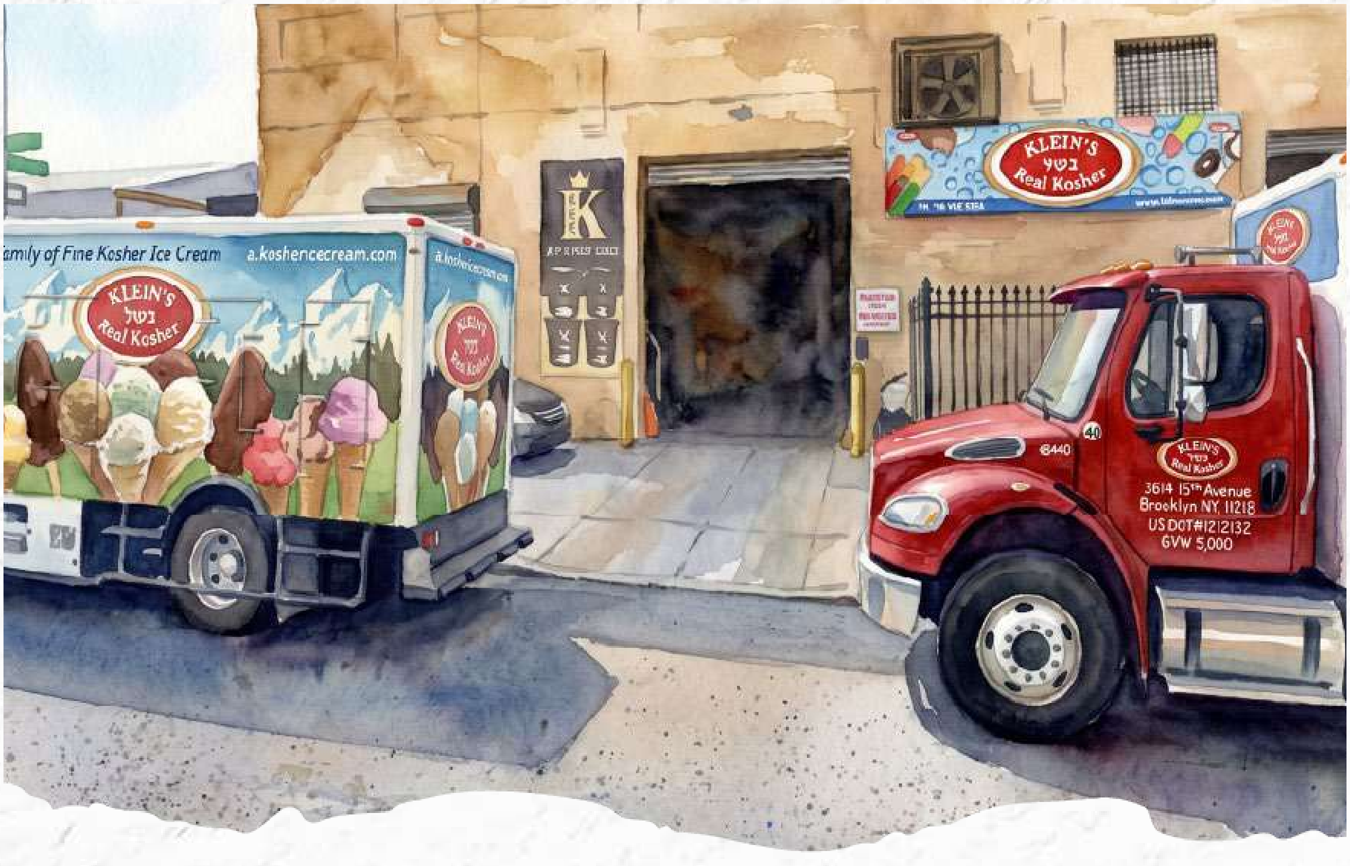

נאר: "טאכטער'ל, ברייטער אויס דיין גלעזל, איך וויל אריינגיסן." מיר דארפן נאר אויסשפרייטן דאס גלאז, עפענען די צינורות (די פייפס) און זיך פארלאזן נאר אויף אים; דורך אמונה ברענגט מען נסים.

מען פארט קיין אומאן

איך וועל מיטטיילן מיט די חשוב'ע ליינער איין מעשה, איינס פון טויזענטער.

יעדע וואך שבת לערן איך פאר איינע פון דעם רבי'נס ספרים פאר א קופקע פרויען פון מיין געגנט. מיט אפאר יאר צוריק האב איך פארגעליינט א ספר און איין וואך בין איך אנגעקומען צו א קאפיטל ווי עס שטייט אז עס איז גוט צו ברענגען די קינדער צום רבי'ן איידער זיי ווערן זיבן יאר אלט.

ווי נאר איך האב דאס געענדיגט ליינען, בין איך אריינגעלאפן צו מיין מאן מיט התרגשות און אים געוויזן וואס איך האב יעצט געלערנט. אונזערע צווילינג האבן געדארפט ווערן זיבן יאר אלט פונקט אין א חודש ארום.

מיין מאן געט א קוק אויף מיר און זאגט: "עס ווייזט אויס אז דו האסט נישט געהערט די נייעס; רוסלאנד האט יעצט געשיקט צוויי הונדערט טויזנט סאלדאטן צו די גרעניץ פון אוקריינע."

דאס איז געווען אויסער דעם וואס עס איז דאן געווען די קאוויד תקופה, און ארויספארן פון לאנד איז געווען זייער שווער; מען האט געדארפט נעמען שאטס (וואקסינען) וכדומה.

איך האב געזאגט פאר מיין מאן אז איך שפיר ווי דאס איז א רמז מן השמים. דער אייבערשטער וואלט געקענט מאכן אז איך זאל פארלערנען פונקט דעם קאפיטל אין פיר וואכן ארום, ווען עס וואלט שוין ממילא נישט געווען וואס צו טון. אבער אז איך האב עס געליינט דוקא יעצט, איז עס א סימן אז דער רבי רופט אונז מיט אונזערע קינדער.

מיין מאן איז נישט געווען אזוי ענטוזיאסטיש און איבערגענומען פון מיין התרגשות, אבער איך האב זיך נישט גע'עקש'נט.

ווי איך האב שוין געשריבן פריער, איז דער אייבערשטער מיין בעל הבית, און וואס איך דארף רעד איך צו אים. איך האב קיינמאל נישט געבעטן פון מיין בעל הבית א העכערונג אין געהאלט; אויב איך האב געדארפט א העכערונג, האב איך געבעטן נאר פונעם אייבערשטן און ער האט מיר געהאלפן. אזוי טו איך אויך אין מיין לעבן אין שטוב, ווען עס קומט זאכן וואס איך וויל אדער פארשטיי אנדערש ווי מיין מאן.

התבודדות ברענגט שלום בית

איך ווייס אז איך קען ווערן א בולדאזער און אונטערגראבן און פארפירן צו מיין מאן אז דאס וויל איך און דאס זאל זיין, אבער עס איז נישט די וועג וואס דער אייבערשטער האט ליב. דער אייבערשטער וויל דאך ליבשאפט און שלום בית. דעריבער, ווען איך וויל עפעס פועל'ן ביי מיין מאן, גיי איך אנשטאט דעם און איך פויעל ביים אויבערשטן. איך דערצייל אים פארוואס איך שפיר אז עס איז ריכטיג און וויכטיג, און איך בעט אים אז ער זאל ווייך מאכן דאס הארץ פון מיין מאן, אדער אויב איך בין נישט ריכטיג, זאל ער מיר טוישן און אויב זענען מיינע געפילן יא ריכטיג זאלן מיינע רצונות און שאיפות צושטאנד קומען.

אזוי האב איך אויך דא געטון. איך האב גערעדט צום אייבערשטן און אים דערציילט אז איך גלייב אז דאס וואס עס האט פונקט יעצט פאסירט איז פון הימל, און איך וויל זייער טראגן די קינדער פאר די זיבן צום הייליגן רבי'ן.

אפאר טעג שפעטער איז מיין מאן געגאנגען אין א געשעפט עפעס איינקויפן. ער האט געשמועסט מיט'ן בעל הבית, וואס האט אים 'פונקט' דערציילט אז ער איז אויך דער בעל הבית פון א האטעל אין אומאן.

אויף דעם ארויף האט מיין מאן דערציילט אז ער האט געהאט א קלער צו טראגן די קינדער, און יענער זאגט אים אז ער פלאנט "פונקט" יעצט א נסיעה און אז מיר קענען זיך מיטכאפן.

למעשה האבן מיר געדארפט פארן אליינס ווייל זיי האבן געטוישט דעם דאטום פון די נסיעה, אבער יענער האט אונז אלעס אויסגעשטעלט און צוגעגרייט וואס מיר האבן נאר געדארפט.

איך האב געטראכט צו מיר אז אויב איך פאר צום הייליגן רבינ'ס ציון, וויל איך לערנען א ספר פון רבי'ן, ווייל עס שטייט "שפתותיו דובבות בקבר", די ליפן פונעם צדיק שעפטשען אינעם קבר, ווען מען זאגט נאך זיינע תורות.

איך האב באשטעלט דאס בוך, ספר "A BIT MORE WISDOM" (ליקוטי עצות.)

די קומענדיגע וואך זונטאג האבן מיר געדארפט אפמאכן וואס מיר טוען ווייטער. איך האב נאך געדארפט מאכן א נייע פאספארט (עס איז שוין געווען כמעט עקספייערט).

דער רבי רופט אונז

מיין מאן זיצט ביים טיש און גייט נאך די נייעס פון אוקריינע, און איך ברענג אים א קאווע. אזוויי איך זעץ זיך אראפ, הער איך ווי דער בעל קלינגט ביים טיר. איך גיי עפענען און איך זע א פעקל פון אמאזאן. איך נעם עס איבער און ברענג עס אריין צום טיש. ווי נאר איך האב עס געעפנט, האב איך געזען אז מיין ספר איז אנגעקומען. איך האב עס גענומען אין האנט און אדורכגעבלעטערט.

מיינע אויגן האבן זיך אפגעשטעלט ביי א בלאט וואו דער טיטל איז געווען "מניעות" (OBSTACLES), דארט זע איך ווי עס שטייט בערך אזוי: אז ווען א מענטש זעט אז ער האט מניעות, זאל ער נישט מיינען אז דער אייבערשטער זוכט אים אוועקצושטופן דערפון, בפרט ווען א מענטש וויל פארן צו א קבר פון א צדיק. די מניעות זענען כדי להגדיל את החשק, עס מאכט א גרעסערן חשק אנצוקומען צו די קדושה.

מיין מאן האט דאס געזען און ער זאגט מיר: "דער אייבערשטער שיקט אונז א 'וואטסאפ'! ער שיקט אונז א מעסעדזש גלייך פון הימל, צו אונזער טיש, בשעת מיר מאכן די החלטה! אוודאי גייען מיר!"

און איך האב געזאגט שטילערהייט: "שכח אייבערשטער." ווי דער רבי זאגט, אז וואס מען קען פועל'ן מיט בייזן, קען מען בעסער און שנעלער פועל'ן מיט גוטנס.

עס זענען געווען ניסים וויאזוי מיר זענען אנגעקומען אין אזא מצב מלחמה און מצב קאוויד, מיט צוויי יונגע קינדער, צום רבינ'ס ציון. איך האב נאך געהאט די זכיה צו נעמען די קינדער אויף א שבת ביים רבי'ן.

אויך האבן מיר זיי גענומען צו רבי נתן, צום בעל שם הקדוש און צום הייליגן בארדיטשובער רב. איך האב געזאגט פאר מיינע קינדער אז דאס איז מיין לעבנס-מתנה פאר זיי; איך טראג זיי ארום צו קברי צדיקים אפצונעמען "ברכות און ישועות" פון די הייליגע צדיקים, אז זיי זאלן זוכה זיין צו זיין נאנט צו צדיקים זייער גאנצע לעבן.

א לימוד פון א באטערפליי

לעצטנס האב איך זיך אביסל אריינגעטון איבער די געוואלדיגע נפלאות הבורא פון א פלאטערל (באטערפליי). עס איז וואונדערליך צו זען וויאזוי א באטערפליי ווערט באשאפן. צוערשט איז עס ווי א ווארים, א קאטערפילער. נאך א שטיק צייט ווערט די גאנצע קאטערפילער ממש איינגאנצן אויס - עס ווערט ממש ווי א פליסיגקייט - מען זעט עס נישט. ערשט נאכדעם וואס עס גייט אריבער אפאר טעג און עס זעט אויס ווי די גאנצע זאך איז פארלוירן, דאן ווערט עס א בריאה חדשה, א נייע באשעפעניש, עס ווערט א הערליכע באטערפליי.

(און אינטערעסאנטע נ.ב. וואס איך האב באמערקט: דער פראצעס וואס עס נעמט פאר א קאטערפילער צו ווערן א באטערפליי דויערט בערך 40 טעג. דער הייליגער רבי ר' אלימלך זי"ע זאגט אונז אז איבערצואַרבעטן א מדה דויערט אויך פערציג טעג. מיר קענען זיך לערנען פון די נפלאות הבורא פונעם פלאטערל... עס דויערט פערציג טעג זיך צו טוישן... (און צומאל עטליכע מאל פערציג!))

ווען איך האב געליינט וועגן די נפלאות הבורא, האב איך געטראכט אז דאס איז דעם רבינ'ס לימוד. דער הייליגער רבי האט אונז דאך געלערנט אז א איד קען זיך און דארף זיך באנייען יעדע מינוט און יעדע סעקונדע, נישט נאר יעדן טאג. א איד קוקט נישט אויף וואס איז געווען, נאר אויף וואס עס גייט זיין.

אסאך מענטשן פרעגן מיר וואס מען טוט מיט טראומא און זיי ווילן וויסן עצות און חיזוק. אבער באמת ביי א איד איז נישט שייך די ענין פון טראומא, זיכער נישט מיט דעם רבינ'ס לימודים. דער רבי דערמאנט אונז אז יעדן טאג איז א פרישע זאך, א פרישע התחלה, א פרישע יצירה. יעדן טאג, יעדע מינוט, קען א מענטש ווערן אויס, ווי דער הייליגער רבי זאגט: "ונפשי כעפר לכל תהיה" - א מענטש דארף שטרעבן צו זיין בטל ומבוטל, ער זאל ווערן אויס, דאן קומט ער צו שיינע זאכן און דעמאלטס קען ער אנהויבן בליען.

וואס איז טראומא? פארוואס קוקן אויפן עבר? הייב אן א נייע באשעפעניש, לאז אפ דעם קאטערפילער אין דיר און ווער א באטערפליי! דו וועסט נאך באקומען פליגלען און פליען ווייט ווייט. עס איז א שאד צו 'קריכן' אין אלטע ווייטאגן טאג און נאכט. מיט די עצה פון התבודדות באקומט יעדער מענטש פליגלען און קען אנקומען צו שיינע און ווייטע ערטער.

טראכט קיינמאל נישט אז דו ביסט דערנאך, טראכט אז דו ביסט אינמיטן "זיך טוישן" צו ווערן א בעסערע און שענערע זאך. קוק נאר ארויף צום אייבערשטן און זאג אים: "אייבערשטער, דו ביסט דאך כולו טוב, דו ביסט מלא רחמים. מיין גאנצע לעבן איז איין שטיק חסד ה'. העלף מיר טאטע. וואס גייט מיר אן וואס אנדערע טראכטן אויף מיר? וואס גייט מיר אן אויב אנדערע האבן מיר ליב? דו טאטע האסט מיר ליב, דו טאטע הערסט מיר אויס! און נאר דאס דארף איך און וויל איך."

איין זאך בעט איך נאר פונעם אייבערשטן, "אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש... שבתי בבית ה' ; כל ימי חיי, לחזות בנועם ה, ולבקר בהיכלו". אייבערשטער, אלעס קענסטו מיר אוועקנעמען, אלעס קען איך סובל זיין - דער אייבערשטער זאל אונז חלילה נישט אויספרואוון - אבער נאר איין זאך. נעם נישט אוועק פון מיר די הייליגע אמונה, די נאנטקייט, און דעם קשר וואס מען איז זוכה צו באקומען דורך התבודדות.

עפילאג:

אונזער שמועס האט זיך אביסל פריצייטיג געענדיגט צוליב א וויכטיגע טעלעפאן קאל וואס אסתר האט באקומען. אסתר האט מיר געזאגט אז זי האט נאך אסאך צו דערציילן און מיטצוטיילן מיט די חשוב'ע ליינער פון "אינדערהיים", אי"ה ביי א קומענדיגע געלעגנהייט.

איך האב אראפגעלייגט דעם טעלעפאן און עס פארמאכט. אסתר האט מיר פריש אויפגעוועקט צו התבודדות. איך האב געהאלטן דעם טעלעפאן פארמאכט פאר א לאנגע ווײַלע ווייל איך בין געווען פארנומען; איך האב גערעדט צום אייבערשטן.

די גרויסקייט און שיינקייט פון התבודדות איז אז יעדער איינער קען זוכה זיין דערצו. יעדער קען דאס נאכמאכן.

אין א שמועס מיט א חבר'טע זאגט זי מיר: "איך בין נאכנישט אויף די מדרגה צו מאכן התבודדות." אבער דער אמת איז אז עס איז נישט קיין מדריגה, עס איז א זכות... וואס קומט מיט אסאך תפילה. "אייבערשטער, איך וויל זוכה זיין דיך צו שפירן מיט אן אמת. איך וויל דיך זען און שפירן יעדע מינוט פון טאג."

ווי דער ראש ישיבה דערמאנט אונז כסדר: "עס גייט נישט אין איין טאג." אבער מיט תפילה, סבלנות און עקשנות (יא, ביידע... סבלנות אז עס גייט נישט אין איין טאג, אבער עקשנות אנצוהאלטן מיט תפילה) וועלן מיר אלע זוכה זיין צו "ולדבקה בו" (זיין באהאפטן צום אייבערשטן), ווי דער הייליגער רבי האט געזאגט: "דע, שעיקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפילה". דורך תפילה ווערט מען באהאפטן צום אייבערשטן.

דער אייבערשטער זאל אונז אלע געבן די זכי' צו לעבן ווי ערליכע אידן, זיך פרייען מיט תורה און מצוות און גיין אין די וועגן פון צדיקים כל ימי חיי.

ש. טראכטער

וואס טוט מען מיטן "אבער"?

יאזוי געט מען זיך אן עצה מיט די אלע בלבולים און חלישות הדעת?" פרעגט מיך מיין חבר'טע. "יעדן טאג פון פריש,ממש דער מח ווירבלט און דרייט זיך דערפון."

איך ווייס פון וואס זי רעדט. איך ווייס עס גאר גוט. צוזאמען זענען מיר זיך מחזק אז מיר דארפן כסדר קוקן אויף וואס מיר האבן יא אין די האנט, און מיר דארפן זיך דערמאנען וויאזוי מיר האבן אויסגעזען איידער מיר האבן אנגעהויבן הערן די שיינע דיבורים. מיר זענען זיך מחזק אז יא, מיר געפינען זיך אויף א גוטן פלאץ.

"אבער..."

דאס איינע ווארט טראגט אזא שטארקע געוויכט אונטער זיך. ביי יעדן איינעם איז דער "אבער" עפעס אנדערש. נאכמער, ביי יעדן מענטש אין יעדע תקופה איז דא אן אנדערע "אבער."

"איך וויל באמת שיקן מיינע קינדער אין די מוסדות, אבער..."

"איך וואלט אזוי שטארק געוואלט מאכן ביליגע שמחות, אבער..."

"איך האלט באמת אז דאס איז ריכטיג, אבער..."

און אונטער דעם "אבער" ליגן אסאך ספיקות, בלבולים און צעמישעניש.

"אפשר האב איך נישט אזויפיל אמונת חכמים? אפשר גלייב איך נישט גענוג אין דעם רבי'ן'ס ווערטער?" וואונדערט זיך

מיין חבר'טע הויך.

ווען די מחשבות קומען אריין – צומאל איין מאל א חודש, צומאל איינמאל א וואך, צומאל איינמאל א טאג, און צומאל אפילו איינמאל א שעה אדער מער – שפירט מען ווי עס נעמט איבער דאס גאנצע וועזן. צומאל שפירט מען א קעלט וואס לויפט דורך דיביינער. פיזיש!

מיר האבן גערעדט נאך אביסל און מיין חבר'טע זאגט מיר: "עס זענען דא געוויסע זאכן וואס איך האב זייער שטארק אנגענומען און אין דעם האב איך נישט קיין בלבולים, למשל התבודדות. אפילו עס איז דא דערויף א שטארקע יצר הרע און איך פארגעס זייער אפט צו מאכן התבודדות, אבער אין דעם האב איך נישט קיין שפאלט אין די אמונה; איך האב נישט קיין חלישות הדעת צי התבודדות איז אמת און ריכטיג. אבער ווען עס קומט צו אנדערע זאכן, ווען איך וואונדער זיך צי איך בין אינעם ריכטיגן פלאץ, וואס און וויאזוי איך וויל די עתיד פון מיינע קינדער (ווי למשל זיי אריינשטעלן אין די מוסדות), דא ווער איך אזוי אנגעפולט מיט ספיקות. עס פעלט מיר קלארקייט."

מיר האבן גערעדט עטליכע מינוט (אביסל מער...), זיך מחזק געווען און אראפגעלייגט. און דאן, ווי נאר איך האב אראפגעלייגט, האט מיר אויפגעבליצט א בליץ אין מח.

איך האב שנעל צוריקגערופן און איר געזאגט: "דו ווייסט, עס איז מיר בייגעפאלן אז מיר זענען בכלל נישט צעמישט. עס פעלט נישט 'קלארקייט', עס פעלט פשוט 'שטארקייט'."

מיר ווייסן אז א שאלת חכם איז חצי תשובה – אז א חכם פרעגט א שאלה, זעט מען שוין דערין א האלבע תירוץ... קומט אויס אז פון די שאלה פון מיין חבר'טע זעט מען שוין די ענטפער. אויף התבודדות איז נישט דא קיין חלישות הדעת, נאר ווען עס קומט צו די "אנדערע" זאכן.

איך האב אנגעהויבן אריינקלערן: וואס זענען טאקע די "אנדערע זאכן"?

עס איז טאקע אינטערסאנט פארוואס התבודדות שטערט אונז נישט ווען מיר ווערן מקורב. דאס זעלבע איז למשל מיט רעדן שיין אינדערהיים, ארבעטן אויף שלום בית, אדער מכבד זיין עלטערן; אויף די אלע זאכן האבן מיר נישט קיין שפאלט און קיין חלישות הדעת.

איז אפשר דא א סברה אז די אלע

"איך וויל באמת שיקן מיינע קינדער אין די מוסדות, אבער..."

"איך וואלט אזוי שטארק געוואלט מאכן ביליגע שמחות, אבער..."

"איך האלט באמת אז דאס איז ריכטיג, אבער..."

זאכן וואס ברענגען אונז בלבולים און חלישות הדעת זענען זאכן וואס "עס איז אונז שווער צו דערהערן ווייל מיר האבן נאכנישט די שטארקייט צו טון זאכן וואס זענען אנדערש...", און נישט ווייל מיר האבן נישט קיין קלארקייט?

איך נעם א משל פון מוסדות, ווייל דאס איז געווען די נושא פון אונזער שמועס, אבער דו קענסט עס אויסטייטשן אויף סיי וועלכע זאך עס דרייט זיך דיר אין מח.

עס איז נישט אז איך האב א ספק אויב דאס איז ריכטיג, נאר איך האב א ספק – אדער בעסער געזאגט, איך ווייס – אז איך האב נאכנישט די שטארקייט צו טון א זאך וואס איז אנדערש אדער נישט אנגענומען ביי מיינע ארומיגע. דעריבער טוט מיין מח נאטורליך טרעפן חסרונות, ריכטיגע סברות, בלבולים און חלישות הדעת, אפילו ברוחניות, כדי מיר מסביר צו זיין און אליינס מבלבל זיין אז איך ווייס אפילו נישט אויב איך וויל דאס.

באמת איז דאס א טאקטיק פונעם יצר הרע אונז צו נעמען אויף א רייד, ווייל ווען דער מח איז נישט קלאר, קען מען ניטאמאל מאכן תפילה והתבודדות דערויף.

אבער אז מען קלערט אריין אינעם אמת, זעט מען אז מען איז בכלל נישט צעמישט; מען האט פשוט נישט די שטארקייט צו טון דאס וואס דו ווייסט ביי דיר אין הארץ אז עס איז ריכטיג. דעריבער טרעפט מען אלע פראבלעמען, כדי דאס געוויסן זאל רואיג שלאפן און מען זאל קענען אנגיין מיט'ן באקוועמען סדר היום און פארטיג!

און וואס איז אויב איך שפיר "טאקע" אז איך בין צעמישט? איך ווייס "טאקע" נישט? נו, אויף דעם ווייסן מיר דאך שוין אונזער סוד און יסוד: אז מיר דארפן נאר גיין ווידער און ווידער צום אייבערשטן און בעטן: "אייבערשטער, ינחנו בדרך האמת, פיר מיר אויפ'ן ריכטיגן וועג. ווייז מיר דעם אמת, ברענג מיר צום אמת, און באלייכט מיינע אויגן צום אמת."

אז א מענטש הייבט אן גיין התבודדות, ווערט אים קלאר און ליכטיג צו וויסן וואס איז ריכטיג, און דאס איז סיי וועלכע וועג. איינמאל א מענטש ווייסט וואס איז ריכטיג, קען ער מאכן ריכטיגע תפילות: "אייבערשטער, געב מיר דעם כח, געב מיר א שטארקן מח און א שטארק הארץ צו טון וואס איז ריכטיג און וואס איז רצון ה', און נישט קוקן אויף אנדערע."

און אויב פון התבודדות ווערט מען נישט קלאר... גייט מען ווידער התבודדות.

א תפילה פון א איד גייט נישט לאיבוד. עס איז זייער חשוב אויבן אין הימל א תפילה פון א אידישע מאמע וואס בעט, "אייבערשטער איך אליינס ווייס נישט וואס איז ריכטיג. איך ווייס איין זאך, אז איך וויל זוכה זיין צו ערליכע און הייליגע קינדער. און איך בעט דיר אייבערשטער, איך שפיר זייער צעמישט, אבער דו ווייסט דאך יא דעם אמת. ברענג מיר דעריבער צום אמת, צום אמת'ן אמת, באלייכט מיר די אויגן און פיר מיר אויפ'ן גוטן וועג."

אז מען גייט מיט תפילה והתבודדות, דאן "יו קענט גא ראנג." (קענסט נישט גיין אויף א נישט ריכטיגע וועג.)

"איך האב זיך שוין מתבודד געווען." ענטפערן מיר צו זיך אביסל צו אפט צו זיך אליינס.

דער ראש ישיבה שליט"א האט לעצטנס געזאגט: "התבודדות איז נישט קיין מעדיצין וואס מען קען נעמען איין טאג פיר דאזעס און דריי טאג קיין איין דאזע." מען דארף דאס טון (נעמען) יעדן טאג בערך די זעלבע. מען קען זיך נישט 'אווערדאזן' איין טאג און נאכדעם זאגן 'איך האב שוין געמאכט התבודדות'. עס ארבעט נישט אזוי. איין טאג און נאך איינס, איין וואך און נאך איינס, איין חודש און נאך איינס... און ווייטער און ווייטער... יעדן טאג אביסל, און צוביסלעך רייניגט זיך אויס דער מח און דאס הארץ, און די תפילות ווערן מער לויטער.

ווי מער התבודדות א מענטש מאכט, אלס ריינער ווערט זיין הארץ, אלס מער נעמט ער אריין דעם אייבערשטן אין זיך; און ווי מער אייבערשטער, אלס ווייניגער פלאץ בלייבט פאר "יענעם" און פאר "מענטשן". און אז א מענטש איז זוכה צו לעבן "פאר דיר, פאר דיר... נאר פאר דיר... (אייבערשטער)", דאן קען מען זוכה זיין צו מאכן ריכטיגע און הייליגע החלטות וואס זענען געוואנדן נאר אין די תורה און אין דעת הצדיקים.

ריכטיג, עס איז דא צומאל חלישות הדעת ווען דער מענטש דרייט זיך טאקע ארום פארלוירן און צעמישט און וואונדערט זיך וועלכע וועג איז "עבודת השם", און דער הייליגער רבי זאגט אונז שוין אין חיי מוהר"ן אז אזוי גייט עס אין עבודת ה'. מיר זעען ביי משה רבינו, אז דער אייבערשטער האט אים נישט געזאגט אויב ער זאל צולייגן א טאג צום יו"ט שבועות אדער נישט, אזוי אויך האט אים דער אייבערשטער נישט געזאגט אויב ער זאל צוברעכן די לוחות אדער נישט. משה רבינו האט אליינס געדארפט זען וואס איז טאקע רצון השם, וועלכע וועג איז ריכטיג. און דאס, זאגט דער רבי איז דער וועג אין עבודת ה'. דער מענטש ווייסט באמת נישט וואס איז ריכטיג און וועלכע וועג ער דארף גיין. און דער הייליגער רבי שרייבט אז דאס איז די גרעסטע יסורים וואס איז נאר פאראן. דאס נישט וויסן, ריכטיג אדער נישט ריכטיג, נאכמער צומאל ווייסט אפילו נישט דער מענטש נאכ'ן טון אויב ער האט געטון ריכטיג אדער נישט.

איז וואס איז אונזער עצה? דעם רבינ'ס טערעפי, התבודדות, התבודדות, התבודדות!

אבער ווען א מענטש איז זיך מתבודד, ווערט מען קלאר וויפיל איז טאקע בלבולים און חלישות הדעת און וויפיל פראצענט פון די מחשבות קומען נישט ווייל עס פעלט דיר 'קלארקייט', נאר עס פעלט דיר 'שטארקייט'. וויפיל זאכן דרייט מיר אין מח, ווייל מיין מח טראכט נאך וואס אנדערע טראכטן אויף מיר?

איז קומט די שאלה... אפשר בין איך נישט שטארק ווייל עס פעלט מיר תמימות, אדער אמונת חכמים? אפשר איז דאס טאקע מיין פראבלעם? אפשר טראסט איך נישט? וויאזוי קען איך זוכה זיין צו באקומען א שטארקע מח, א גראדע תמימות און א ריינע הארץ?

דאס אלעס באקומט מען נאר דורך תפילה און התבודדות. אלע פון אונז דארפן חיזוק דערין, יעדער איינער אויף זיין אופן. יעדער טרעפט זיך צומאל אין א מצב וואס פאדערט א געוויסע מאס שטארקייט צו טון וואס איז ריכטיג, מער ווי קלארקייט. און אז מען מישט נישט אויס די צוויי, שפירט מען זיך אנגעפילט מיט פיל מער ישוב הדעת און מען האט דעם מח און כח מתפלל צו זיין ריכטיג.

דורך תפילה והתבודדות איז מען זוכה ארויסצונעמען אייגענע נגיעות, אייגענע געפילן און מיט די צייט איז מען זוכה צו שפירן און הערן דעם דבר ה'. דאס איז לאו דוקא אין די נושא פון "זוכן א וועג אין עבודת ה'", דאס איז נישט דוקא נאר ווען עס קומט צו "התקרבות", נאר אין יעדן פרט אין לעבן, ווען א מענטש איז צעמישט אויב ער דארף קלארקייט אדער שטארקייט, וועט ער דורך התבודדות זוכה זיין "זיך אליינס צו טרעפן", און באקומען קלארקייט, אויב ער דארף בכלל קלארקייט, אדער גאר שטארקייט!!

לאמיר בעטן אז מיר זאלן זיך אליין נישט נארן און זיין א "מכיר את מקומו", איינזען מיין אמת'ע פלאץ און זיך קענען מתבודד זיין ריכטיג. מיר זאלן זוכה זיין צו בעטן דעם אייבערשטן צו טון וואס איז ריכטיג, צו זיין ערליכע אידן און זוכה זיין צו בנים ובני בנים עוסקים בתורה. און ווי מיר בעטן אין די הייליגע תפילה פונעם של"ה הקדוש, "אַתָּה ה' יוֹדֵעַ כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ מַצְפּוּנֵי לִבִּי, כִּי כַוָּנָתִי בְּכָל אֵלֶּה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ וּלְמַעַן תּוֹרָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה." דו ווייסט דאך אייבערשטער, אלע באהאלטענע זאכן (מחשבות), און פאר דיר איז אפן די באהעלטענישט פון מיין הארץ, אז די כוונה פון די אלע זאכן (וואס איך בעט) איז נאר פאר דיין גרויסן און הייליגן נאמען און נאר פאר דיין הייליגע תורה." דאס מיינט אז אלעס וואס מיר זענען מתפלל און אלעס וואס מיר ווילן איז נאר כדי צו טון דיין הייליגן רצון.

דער אייבערשטער זאל אונז געבן די זכי' אז מיר זאלן קענען גיין בדרך התורה מיט שמחה, קלארקייט און שטארקייט!

אלעס איז איר צו פארדאנקען

מ. פאפענהיים

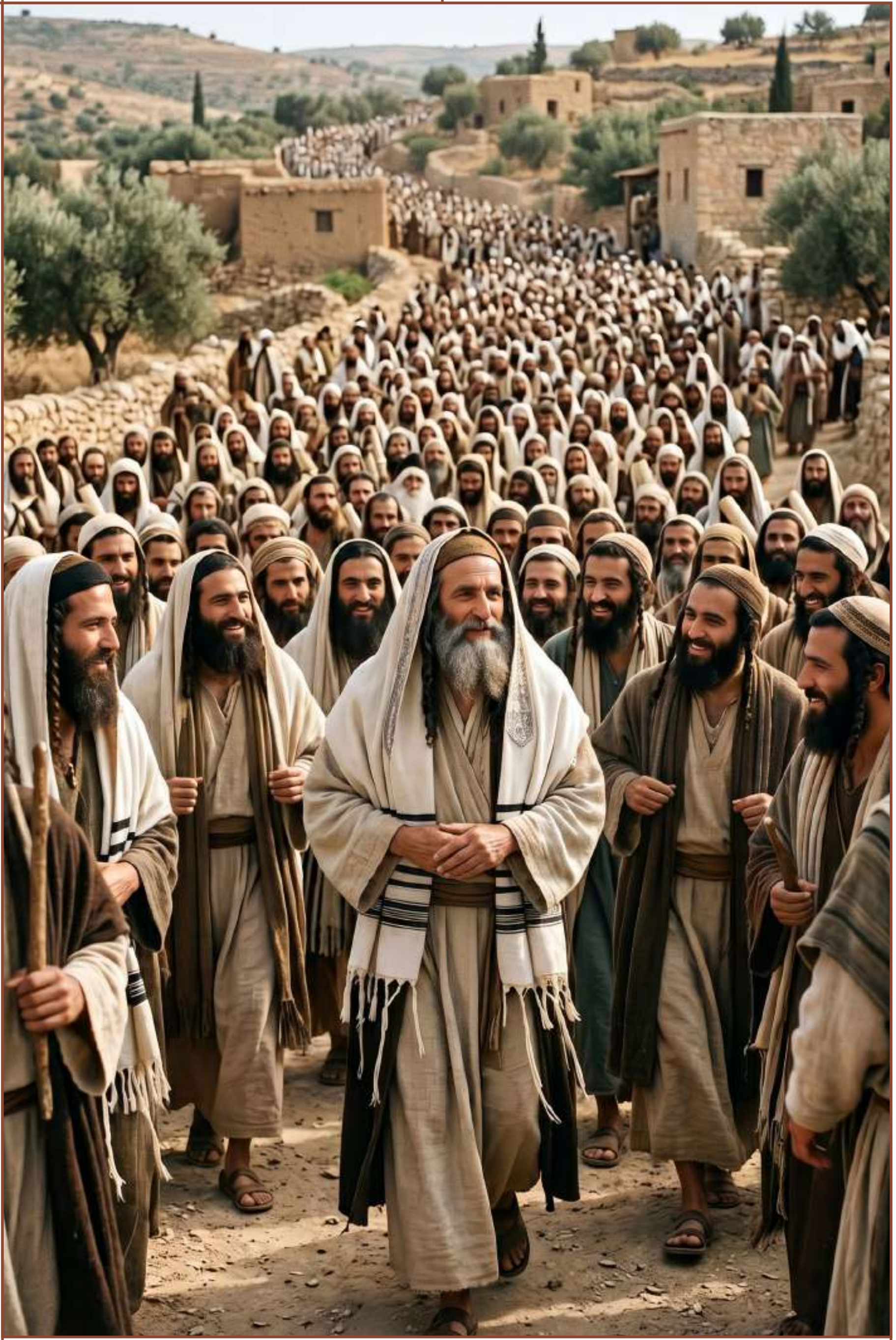

רחל איז אריינגעקומען אין איר הייזקע און אריינגעפאלן אין דעם ערשטן בענקל אינגאנצן אויסגעשעפט; פיזיש האט זי היינט געארבעט גאר שווער, און גייסטיש האט זי זיך געפילט אויסגעליידיגט און טיף באליידיגט. זי האט זיך ארומגעקוקט אין איר הייזל. יא, די ארעמקייט שרייט ארויס פון יעדן ווינקל, אבער אלעס איז ריין און צאמגענומען, יעדע זאך אויף איר באשטימטן פלאץ. צי מיינט דען דאס אז ווייל זי קען זיך עס נישט ערלויבן, פארשטייט זי שוין נישט צו שיינע זאכן אדער צו שיינע בלומען?

היינט ביי די ארבעט האט איר בעל הבית'טע געברענגט א גערטנער איינצופלאנצן אן עפל בוים און צוצולייגן שיינע ביימעלעך ארום דעם גאנצן גארטן. זי, רחל, איז געזעצן אין הויף איינגעבויגן איבער די קניען און געוואשן און אויסגעריבן די וועש.

ווען זי האט באמערקט אז זיי ווילן איינפלאנצן דעם עפל בוים אינעם רעכטן ווינקל, האט זי זיך אנגערופן: "אבער דארט קומען דאך כמעט נישט אן קיין זון שטראלן!"

זי האט נישט מער ווי געוואלט זיי איינשפארן עגמת נפש, וויסנדיג אז דער בוים וועט דארט נישט קענען געהעריג בליען. אבער אלישבע, די בעל הבית'טע, האט איר אנגעקוקט מיט שפאט: "וואס טראכסטו? דער גערטנער ווייסט נישט וואס ער טוט?! איך האב דאך אראפגעברענגט א גוטן גערטנער וואס טוט א פאכמאנישע ארבעט."

רחל האט זיך געפילט געטראפן. אלס מיידל, ביי איר טאטן אין פאלאץ, פלעגט זי אליין אויסשטעלן יעדן פרילינג וועלכע בלומען מען זאל איינפלאנצן פארן קומענדיגן זומער.

יעדע יאר איז זי אויפגעקומען מיט א נייעם געניאלן איינפאל און אן אינטערעסאנטן אויסשטעל. אפילו אין די

ערשטע יארן נאך די חתונה, ווען זיי האבן קוים געהאט אויף וואס צו לעבן, האט זי זיך געטראפן צייט און פון גארנישט האט זי איינגעפלאנצט אינטערעסאנטע סארט ביימעלעך און געוויקסן.

דאס איז אבער געווען נאר אזוי לאנג ווי איר מאן איז נאך געווען מיט איר; זינט ער איז מער נישטא און זי דארף זיך אליין שפייזן, האט זי נישט קיין צייט צו אטעמען.

אלישבע איז נאך פון די גוטע הארנטעס, זי צאלט פונקטליך און לייגט כמעט אלעמאל צו א טיפ. זי וואלט זיך היינט געקענט ערלויבן צו קויפן אביסל לינזן און קאכן א גוטע זופ צו איר טרוקן ברויט, אבער די שפאט און דער אפענער זלזול וואס אלישבע האט איר היינט ארויסגעוויזן, האט איר אינגאנצן צובראכן.

כאטש עס איז ווייט נישט ווי ביי רינה; מארגן דארף זי ארבעטן ביי רינה, און דארטן פילט זי זיך ממש ווי א מצורע. רינה פלעגט זיך אפט וואונדערן וויאזוי עס קען זיין אז אזא ארעמע פרוי פארשטייט אזוי גוט צו אלע זיידענע און פלושענע קליידער.

ביי רחל פלעגן די שאלות ברענגען טרערן יעדע נאכט. יעדע נאכט ווען זי לייגט זיך שלאפן אויף די פשוט'ע שטרוי-זעק, קומט איר ארויף אין זכרון די זיידענע בעטגעוואנט און די פוכענע דעקעס וואס זי האט געהאט ביי איר טאטן אינדערהיים. אין די גליקליכע יארן ווען איר מאן איז נאך געווען מיט איר, האט זי עס נישט אזוי געפילט, כאטש די שטרוי פלעגט איר דעמאלטס אויך שטעכן.

אבער זינט זי איז אליין, פילט זיך די שטרוי צומאל ממש ווי שפילקעס. ווען רינה האט אויסגעפינען וועמענס טאכטער זי איז, האט זי איר אפגעזאגט פון די ארבעט, און איר געזאגט אפן און גראד: "א טאכטער וואס שטויסט אין די מסורה פון אירע עלטערן, איז נישט ווערד אפילו די פאר גראשן פון וואשן וועש"...

נאך עטליכע וואכן האט איר רינה צוריקגערופן צו די ארבעט, וויבאלד זי האט נישט געטראפן קיין צווייטע... ווען רחל וואלט נישט געהונגערט אין יענע וואכן, וואלט איר כבוד איר נישט געלאזט צוריקגיין ארבעטן דארט. אבער זי האט געמוזט האבן דאס געלט צו קענען קויפן אביסל ברויט פאר אירע הונגעריגע קינדער, האט זי געלייגט די בושות אין א זייט. רינה האט איר נאך אנגעזאגט: "דו קומסט ארבעטן, אבער נאר מיט די וועש; קיין ווארט זאלסטו נישט רעדן צו מיינע קינדער אדער דינסטן"... און אזוי גייט די ארבעט דארט וואך נאך וואך; מען טוישט נישט אויס קיין ווארט מיט איר, און מען אטעמט אפ ווען זי ענדיגט.

וואס קען זי טון? זי מוז אנקומען צו די רייכע פרויען, ווייל נאר זיי קענען זיך ערלויבן צו דינגען הילף. און ווען זי זעט דעם רייכן הלוך ילך, קומט איר שטענדיג ארויף איר טאטנ'ס הויז. קיינער איז נישט אזוי רייך ווי איר טאטע; זי זעט שטענדיג אז ביי איר טאטן אין הויז איז אלעס געווען שענער און בעסער.

דער גערטנער היינט ביי אלישבע'ס הויז האט איר אויסגעזען יונג און אומערפארן. אפגערעדט אז דער גארטן

קומט אפילו נישט צו צו א פערטל פון די שיינקייט פון איר טאטנ'ס גארטן, אבער די ביימעלעך וואס ער האט איינגעפלאנצט האבן איר געשמיסן אין פנים; פונקט אזא ביימל האט זי אמאל איינגעפלאנצט אויף אן אייזל. ס'איז געווען אזוי קונסטליך, אז ס'האט אויסגעקוקט ווי ס'וואקסט ארויס פונעם אייזל'ס רוקן.

יעדער האט גערעדט דערפון, יעדער האט עס געמוזט קומען זען, און יעדער האט עס באוואונדערט. און דערנאך? דערנאך האט זיך יעדער צוגעוואוינט צו דעם און... שוין... עס איז פארגעסן געווארן אין א ווינקל פונעם מארק.

דאס איז דאך געווען איינע פון די זאכן וואס האט צוגעברענגט איר מאן טאקע אוועקצופארן לערנען. ווען ער האט געזען ווי א זאך וואס איז געווען אזוי אינטערעסאנט און האט אזוי געצויגן יעדנ'ס בליקן ווערט פארגעסן, האט ער געטראכט אז מען ווערט זיך דאך זיכער צוגעוואוינען אים צו זען מיט אן "אלף בינה" אין די הענט.

צוועלף יאר זענען שוין אריבער זינט דעמאלט... שוין צוועלף יאר וואס זי לעבט אזוי אליין. יעדן טאג דארף זי זיך פארמעסטן פונדאסניי און ארבעטן שווער זיך צו דערהאלטן ביים לעבן.

ווען עקיבא איז אוועקגעפארן איז זי געבליבן אליין מיט פיצלעך קינדער. די גרעסערע האט זי געמוטיגט אויפצושטעלן זייערע שטובער ווען די צייט איז געקומען, כדי ווען דער טאטע וועט אהיימקומען זאל אים אפווארטן הויפנס נחת. דאס דעמאלטס'דיגע פיצי בעיבי איז אבער יעצט א צוועלף-יעריג מיידל פאר שידוכים, וואס געדענקט איר טאטן בכלל נישט.

פונווען זי איז אביסלאונטערגעוואקסן, פארדינגט זי זיך אלס דינסט מיידל אין א וואוילע שטוב, וואו זי באקומט כאטש צו דער זעט. נעכטן איז די פרוי ביי וועמען זי ארבעט אריבערגעקומען צו רחל איר אנטראגן א שידוך פאר איר טאכטער:

יעדע נאכט ווען זי לייגט זיך שלאפן אויף די פשוט'ע שטרוי-זעק, קומט איר ארויף אין זכרון די זיידענע בעטגעוואנט און די פוכענע דעקעס וואס זי האט געהאט ביי איר טאטן אינדערהיים.

א וואוילער בחור, אויך פון אן ארעמע שטוב ווי זיי, וואס וויל אפילו ממשיך זיין צו לערנען נאך די חתונה. פאר רחל זעט עס אויס ווי א גוטע זאך, זי וויל אבער אביסל ווארטן, וויבאלד די צוועלף יאר ענדיגן זיך שוין און איר מאן דארף שוין אט אט אהיימקומען. זי וואלט געוואלט האבן זיין צושטימונג צום שידוך; אפשר וועלן זיי כאטש זייער יונגסטע קינד פירן אינאיינעם אונטער די חופה?

זי גרייט דעם טיש און זעצט זיך עסן איר טרוקן ברויט מיט וואסער. דעם "טיפ" וואס זי האט היינט באקומען וועט זי אוועקלייגן - אפשר היינט, אדער אפשר מארגן, וועט שוין איר מאן זיין דא. דעמאלט וועט זי קענען קויפן עפעס בעסערע עסן און צוגרייטן א גוטע סעודה נאך די לאנגע יארן וואס ער האט זיכער שווער געהארעוועט צו לערנען.

פלוצים הערן זיך טריט אינדרויסן. זי טרייסלט זיך אויף, אבער ניין, דאס זענען שווערע און פאמעליכע טריט. טראץ די לאנגע יארן וואס זענען שוין אריבער, איז זי זיכער אז דאס איז נישט איר מאן, נאר מסתמא עפעס א דורכגייער.

א קלאפ הערט זיך אויף דער טיר. מאדנע, ארעמעלייט קלאפן דא געווענליך נישט אן; מען זעט שוין פונדרויסן אז דא האט מען נישט וואס צו באקומען. זי גייט עפענען, און אן ארעמער דורכגייער שטייט ביים טיר, בלאס און שוואך. ער שעפשעט שטיל: "אפשר - האט - איר - עפעס צו עסן?"

"זיכער!" - ענטפערט זי - "קומט אריין!" ס'זעט אויס ווי ער גייט באלד אויסגיין... זי וועט אים געבן א שטיקל ברויט, ער זאל דא נישט אוועקחלש'ן, און נאכדעם וועט זי אים אנווייזן וואו ס'איז די הכנסת אורחים שטיבל דא אין שטעטל. זי לאזט אפן די טיר ס'זאל נישט זיין קיין יחוד, און ער זעצט זיך אראפ אויפן בענקל וואס זי רוקט אים אונטער, און נעמט זיך קייען דאס ברויט.

נאכן עסן א רעפטל און טרינקען אביסל וואסער, באקומען זיינע ליפן צוריק אביסל קאליר; ס'זעט אויס ווי ער קומט צו זיך. זי גיט אים אנווייזונגען וויאזוי אנצוקומען צום הכנסת אורחים, וואו ער וועט האפנטליך באקומען עפעס בעסערס צו עסן.

ער באדאנקט זיך און שטעלט זיך אויף מיט שווערע טריט. "אך!" - קרעכצט ער - "איך גיי שוין אזא לאנגן וועג, שוין עטליכע טעג וואס איך בין אונטערוועגנס פון דער שטאט סורא..."

"פון סורא?!" - שפרינגט זי אויף - "וואו עס געפינט זיך די גרויסע ישיבה?"

"יא, יא," שאקלט ער מיטן קאפ.

"אפשר קענט איר פון דארט מיין מאן?" - דער מענטש זעט טאקע נישט

אויס ווי קיין תלמיד חכם, אבער דאך... אפשר וועט זי הערן עפעס א גריס... עפעס א צייכן אז ער לעבט...

"ס'קען זיין אז איך קען דיין מאן," ענטפערט ער, "זאג נאר, וויאזוי הייסט ער?"

צי הערט זי טריט אינדרויסן? די לעצטע פאר טעג, זינט די אפגעשמועסטע צוועלף יאר ענדיגן זיך, הערט זי נאר טריט... די אויסגעבענקטע געלאסענע טריט פון איר מאן... ניין, ס'איז שטיל אינדרויסן, זי האט זיך נאר געדאכט...

"אה... מיין מאן איז ר' עקיבא..."

"ווער? עקיבא?!" דער מענטש עפנט אויף גרויסע אויגן און קוקט זיך ארום אויפן ארעמען הייזל. "עקיבא איז דיין מאן?! אזוי האט ער דיר איבערגעלאזט? אן קיין פרוטה פאר די נשמה?! און דו רעדסט זיך נאך איין אז ער גייט אמאל אהיימקומען? א שאד אויף דיינע האפענונגען, ער איז פשוט אנטלאפן מיט'ן תירוץ אז ער גייט לערנען... ער האט דאך נישט געקענט קיין צורת האות! איך האלט אז דו דארפסט משלים זיין מיט'ן מציאות און נישט דמיונ'ען אז דיין מאן זיצט און לערנט, אדער אז ער גייט נאך אמאל לערנען... נעבעך, קוק ווי דו מוטשעסט זיך דא אומזיסט."

עס ווערט איר שווארץ פאר די אויגן; די גאנצע איינזאמקייט און פיין פון די לעצטע יארן קומט איר ארויף.

גאר מעגליך אז דער מענטש דא איז גערעכט... איר מאן האט דאך גארנישט געקענט... און נישט נאר דאס, נאר ווען ער פלעגט נאר זען א תלמיד חכם, האט ער געשפירט ווי זיין בלוט קאכט אויף און ער האט אים געוואלט צורייסן לעבעדיגערהייט. איז טאקע די גאנצע פלאגעניש אומזיסט?

"רחל!" - הערט זי אן אינעווייניגסטע קול - "רחל! יעדע זאך וואס דו הערסט אדער דו זעעסט ביי דיין מאן וואס ברענגט

"פון סורא?!" – שפרינגט זי אויף – "וואו עס געפינט זיך די גרויסע ישיבה?"

"יא, יא," שאקלט ער מיטן קאפ. "אפשר קענט איר פון דארט מיין מאן?"

דיר דערצו אים אראפצוקוקן, אים אונטערצושעצן, אדער אים צו האלטן פאר א גארנישט, זאלסטו וויסן אז דאס איז פונעם יצר הרע. דער יצר הרע לאקערט אויף יעדן מאן און יעדע ווייב צו צושטערן זייער שלום בית; ווייל איינמאל עס איז נישטא קיין שלום, קען ער זייער גרינג אריינכאפן דעם מענטש אין זיין זאק און אים אראפווארפן אין ביטערע עבירות רח"ל."

אבער ס'מאכט דאך סענס וואס ער זאגט! מיין מאן האט דאך אפילו קיין אלף-בית נישט געקענט! וואס עפעס האב איך זיך איינגערעדט אז ביי די פערציג יאר גייט ער זיך נעמען לערנען?

ס'קען זיין אז דער ארעמאן דא איז גערעכט, אבער איך געדענק אויך ווי שטארק ער האט יא געוואלט לערנען, און ווילאנג איך ווייס נישט אויף זיכער, גיי איך נישט אננעמען וואס ער זאגט.

"ניין! איך גלייב אים נישט!" מיט אן אנטשלאסענע שטארקייט וואס זי האט אפילו נישט געוואוסט אז זי האט אין זיך, ענטפערט זי אים רואיג: "אויב איז נישט אמת וואס איר זאגט מיר דא, און מיין מאן זיצט יא און לערנט - און אויב ער הערט מיר יעצט - וואלט איך אים געזאגט אז ער קען בלייבן אין ישיבה פאר נאך גאנצע צוועלף יאר!!!"

ר' עקיבא איז געשטאנען אינדרויסן און געהערט דעם שמועס. יא, ער איז אהיימגעקומען, א בענקשאפטיגער טאטע וואס ווארט שוין צו טרעפן זיין ווייב און קינדער, נאך צוועלף יאר פון זיצן אפגעשיידט פון די וועלט און אנהייבן פון אלף-בית.

ער איז שוין ווייט נישט געווען דער אמאליגער עם הארץ. ער האט געזען זיין הייזל פון דרויסן, ער האט געזען די ארעמקייט און די איינזאמקייט, און ער האט געהערט זיין ווייב'ס קול. זי נעמט נישט אן די לשון הרע'ס, וואס מען רעדט אויף אים; און נישט נאר דאס, נאר זי גלייבט נאך אז ער קען ווייטער שטייגן העכער און העכער...

יא! ער האט טאקע נאך אסאך צו לערנען, און צו לערנען פאר אנדערע!

ער האט זיך אויסגעדרייט און איז צוריקגעפארן אין ישיבה... רחל איז געבליבן אליין, דער ארעמאן איז פארשוואונדן... און זי האט בכלל נישט געוואוסט אז איר מאן האט איר געהערט רעדן.

עס גייען אריבער די טעג און איר מאן קומט נישט אהיים. צי איז יענער ארעמאן געווען גערעכט? איר מאמ האט דאך אזוי געוויינט ווען זי האט נישט געוואלט הערן פון קיין אנדער שידוך... אלע אירע חבר'טעס האבן געלאכט פון איר, אדער איר פשוט נישט געגלייבט. א מיידל וואס אלע טויערן פון גליק זענען אפן פאר

איר, זי קען זוכה זיין צו תורה וגדולה, די בעסטע שידוכים און דעם גרעסטן נדן - אלעס וואס זי וויל נאר קען זי באקומען - זאל זי ווערן חתונה האבן מיט א ארעמען פאסטוך? א עם הארץ?

איר טאטע האט אונטערגעשיקט מענטשן זי זאלן רעדן מיט איר, ווער עס האט נאר געטראכט אז מען וועט קענען פועל'ן ביי איר אפצולאזן דעם שידוך. ווען ער האט געזען אז ס'העלפט נישט, האט ער פשוט אפגעהאקט מיט איר; ער האט איר מער נישט געוואלט קענען און בכלל נישט וויסן אז זי עקזיסטירט.

זי האט דעמאלט נאר געזען דעם ריינעם ווילן פון איר מאן, זיינע באהאלטענע כוחות וואס ער אליין האט נישט געטראכט אז ער האט, אדער האט זי זיך אפשר סתם איינגערעדט? איז עס געווען א יונגע ווילדע שריט? איז זי געבליבן אליין, אויסגעשפילט פון אלע וועלטן?

לאנגע צוועלף פיינפולע יארן זענען אריבער, און אין שטאט פארשפרייט זיך א שמועה: א גרויסער הייליגער תנא קומט באזוכן! ער קומט מיט פיר און צוואנציג טויזנט תלמידים וואס ווילן אים נישט אפלאזן פאר א מינוט, און דורשטיגן צו הערן יעדע ווארט וואס ער רעדט.

רחל שפירט אז זי האט יעצט א געלעגנהייט; זי וועט אריינגיין צום צדיק און זיך אויסרעדן איר ביטער הארץ. זי וועט אים פרעגן און בעטן א עצה וואס זי זאל ווייטער טון אין איר איינזאמען לעבן.

די שכנות זאגן איר גלייך אז ס'איז נישט מעגליך אנצוקומען צו אים, וויבאלד דער הייליגער תנא איז א גאנצע צייט ארומגענומען מיט תלמידים וואס ווילן הערן יעדע ווארט און מיטהאלטן יעדע ריר.

זי לאזט זיך נישט נאך, זי פרעגט זיך בעסער נאך, און זי הערט אז דער תנא האט אן אויסגערעכנטן סדר היום; עס זענען דא עטליכע שעה א טאג וואס ער נעמט אויף מענטשן. זיינע תלמידים מאכן אפ פאראויס ווער עס זאל אריינגיין, יעדע מינוט איז טייער, און עס קאסט אסאך געלט. צי איז טאקע דער טויער פארשפארט פאר איר?

דער לאנג-אויסגעווארטער טאג קומט אן. די גאנצע שטאט - מענער, פרויען און קינדער - גייען אנטקעגן די ריזיגע ישיבה אנגעטאן מיט בגדי שבת און מיט בלומען אין די הענט.

רחל טוט אן איר אויסגעריבענע שבת'דיגע קלייד, וואס איר מאן האט איר נאך געקויפט דעם לעצטן פסח וואס ער איז געווען מיט איר. זי גייט נאך די מאסן און פרובירט נאך אלץ צו זוכן א וועג; זי מוז אריינגיין צום צדיק! זי קען עס שוין נישט אויסהאלטן! פיר-און-צוואנציג יאר פון פיין און לייד פאר גארנישט? זי מוז האבן א ברכה און א עצה פונעם צדיק!

דער הייליגער תנא איז שוין דא. זי הערט פרויען רעדן אז ער איז אריין אין זיין צוגעגרייטן אכסניא זיך אפצורוהן פונעם וועג, און נאכדעם וועט ער אויספירן דעם ציל פון זיין רייזע.

וועלכע ציל? פארוואס איז ער געקומען? זי ווייסט נישט און עס גייט איר נישט אן. זי וויל נאר אויסניצן די געלעגנהייט און אנפרעגן וואס די תורה זאגט אז א פרוי אין איר מצב דארף טון.

זי שטופט זיך דורך די מאסן, זי שטייט שוין פאר די תלמידים; איינער האלט א פארמעט און קוקט דורך די ליסטע פון מענטשן וואס ווילן זיך טרעפן מיטן תנא. ער רופט זיך אן צו זיין חבר: "נאך צוויי שעה וועט אונזער רבי אויפשטיין און קענען אויפנעמען מענטשן".

זי שטופט זיך נענטער, זי שטייט שוין אנטקעגן זיי - הייליגע תלמידים, גרויסע צדיקים, יעדער איינער א גאון פאר זיך. "איך וויל אריינגיין!" - רופט זי אויס הויך - "איך מוז אריינגיין צום צדיק!"

די תלמידים שענקען איר נישט קיין בליק. "ווער איז זי?" פרעגן זיי זיך, און זי הערט ווי איינער ענטפערט זיי פון אונטער איר: "זי איז נעבעך שוין יארן אליין, איר מאן האט איר אפגעלאזט... אנטלאפן פון איר... ער איז געווען א גרויסער עם הארץ, א פראסטער פאסטוך... נעבעך..."

"נישטא וואס צו טראכטן פון אריינגיין," ענטפערט איר איינער אפ, "דער הייליגער תנא מוז זיך אפרוען פונעם וועג, און נאכדעם האט ער וויכטיגערע זאכן וואס ער דארף אינזינען האבן פארן כלל".

ניין! זי גייט נישט אויפגעבן, ס'איז די לעצטע האפענונג אין איר שווערן לעבן. "איך מוז אריינגיין!" - ברעכט זי אויס אין א געוויין - "האט רחמנות אויף מיר! איך מוז האבן א ברכה פונעם צדיק!"

די תלמידים ווערן נערוועז: "נעמט איר אוועק. דער תנא האט וויכטיגערס וואס צו טון מיט זיין צייט".

זי לאזט זיך נישט, איר געוויין ווערט שטערקער: "האט רחמנות אויף מיר! לאזט מיר! נאר איין מינוט!"

די טיר עפנט זיך פלוצלונג, און דער הייליגער תנא שטייט דארט. זיין דרימל איז געווארן איבערגעהאקט; ער הערט א באקאנט קול... א קול וואס דערוועקט אין אים די טיפסטע בענקעדיגע געפילן... די תלמידים בלייבן שטיין פארפרוירן אויפן פלאץ, און איינער פרובירט זיך צו פארענטפערן: "זי... זי... זי וויל אריינגיין"...

דער הייליגער און גרויסער תנא רבי עקיבאווארפט איין בליק, און טרערן נעמען זיך גיסן פון זיינע אויגן...

"מיינע טייערע תלמידים! לאזט איר! עס קומט זיך איר! וויל מיין גאנצע תורה, און אייער גאנצע תורה, איז צו פארדאנקען פאר אט די ארעמע פרוי!"

שלי, ושלכם – שלה הוא!!!

רעסעפי פון אינדערהיים

Iced Coffee:

By: S. Levy

2 tbsp vanilla sugar
4 tbsp coffee
6 tbsp sugar

Diluted in about 1/2 cup of boiling water. Mix and add to a full bottle of milk. Best when served slushy (Put in freezer for a few hours before serving). Enjoy!

נאך גארנישט
אליינס געמאכט
מילכיגס לכבוד
יום טוב? קענסט
נאך יעצט
אריינכאפן דאס
צו מאכן אפילו
אום יום טוב!

וואו טרעפט מען דאס גליק?

די ליידיגער לאך אין דער ערד איז שוין געווען אינגאנצן פארדעקט מיט ערד, שאוול נאך שאוול. נאכדעם וואס מען האט געלייגט די נפטרת אין איר חלקה, האט דער עולם זיך ביסלעכווייז אנגעהויבן צעגיין.

פלוצלינג האט זיך געהערט א קראצעריי פון א ווייטן ווינקל ביים עק פונעם בית החיים. יעדער איז אויפגעשפרונגען. ווער קען דאס זיין? ווער שפאנט דארט יעצט? ווען מען האט גוט געקוקט, האט מען דערזען צוויי פיגורן, אינגאנצן איינגעבויגן, ביידע שלעפן א קליינעם זאק אויף די פלייצעס און נעמען קליינע, שוואכע טריט איבערן פעלד. איינע פון זיי האט אויסגעזען ווי זי האלט אט ביים אונטערברעכן.

און אט אזוי איז זי צוריקגעקומען; דאס מאל האט זי אבער אויסגעזען ווי אן אויסגעלאזטע באלאן, ווי מען וואלט ארויסגעצויגן פון איר די גאנצע לופט.

אבער פארוואס דערצייל איך אייך דאס? איר האט איר דאך נאך נישט געקענט ווען זי איז געווען ווי אן אויפגעבלאזענער, לופטיגער באלאן, אין אירע גוטע צייטן, ווען זי איז געווען באקאנט און ארויפגעקוקט ביי אלעמען.

אין נעמי'ס ווערטער:

דאס לעבן איז געווען א חלום – שיין, העל און געשמאק. מיר האבן געלעבט אין א וועלט פון עשירות, כבוד און גלאנץ. מיר האבן געהאט

אלעס וואס מען דארף, און יעדער האט אונז מקנא געווען.

אונזער פאלאץ איז געשטאנען הויער און שטאלץ; עס האט ארויסגעשטארט פון אלע אנדערע הייזער אין די גאס. אונזערע קארס זענען געווען די בעסטע, און מיר זענען געגאנגען מיט די קעפ הויך, א קאפ העכער פון יעדן איינעם. סוף כל סוף זענען מיר געווען "די" משפחה – די רייכסטע אין שטאט, ביי וועמען יעדער פלעגט קלאפן אין טיר פאר זייערע צדקה צוועקן.

ווען די אינפלאציע האט זיך אנגעהויבן, האט אלימלך עס מער נישט געקענט אויסהאלטן. נאך ענדלאזע בקשות פאר הילף וואס האבן נישט געהאט קיין שיעור – נאכן שפייזן די הונגעריגע און אויסצאלן די חובות פאר פילע משפחות – האט אלימלך עס אינגאנצן פארלוירן.

"מיר מופן!" האט ער אויסגערופן איין אוונט ווען ער איז געווען אונטער גרויס דרוק, נאכדעם וואס מען האט אים א גאנצן טאג געפלאגט פאר שטיצע.

ווען אלימלך האט עפעס געזאגט, האט ער עס געמיינט. גארנישט האט געהאלפן; קיין טרערן האבן אים נישט געקענט אפשטעלן, און מיינע פרואוון צו רעדן צום שכל האבן עס נאר ערגער געמאכט.

אין א קורצע צייט האבן מיר איינגעפאקט וואס מיר האבן נאר געקענט. די שליסלען, די סעיפס, עטליכע ווערטפולע חפצים, מאכי און חילי – און מיר זענען געווען "גאן", נעלם געווארן.

נעמי דערציילט ווייטער:

ווי נאר מיר האבן איבערגעלאזט אונזער היימלאנד אן קיין רחמנות, אנטלאפן און איגנארירט אונזערע ברידער אין נויט און אונזער הייליגע שליחות צו העלפן אנדערע, האבן מיר זיך פליצלינג געפונען זינקענדיג אין א טיפן זומף.

אלעס האט אנגעהויבן גיין "down hill" – מיטן פיטום אראפ.

היינט, אין הינזוכט, זע איך עס קלאר; דעמאלטס האבן מיר עס נאכנישט געכאפט.

ווען מיר זענען אנגעקומען צו דעם גרויסן טומל'דיגן צענטער אין דעם מיטל-מזרח געגנט, אונזער נייע שטאט, איז אלימלך גלייך געגאנגען זוכן א הויז. ער האט אונז געפונען א שיינעם הויז אויף א פיינעם פראפערטי, מיט א פינף-סטאר לוקסוס סטאנדארט – פונקט ווי אונזער שטייגער ביז אהין. די שיינע געשטאלט פון אינדרויסן האט אפילו נישט אנגעהויבן צו דערציילן פונעם רייכקייט וואס האט זיך געפונען אינעווייניג: טייערע עגיפטישע קארפעטס פון וואנט צו וואנט, און ריזיגע פענצטער וואס האבן ארויסגעקוקט אויף א פריוואטן פאנד מיט ווייסע שוואנען. בלומען אין אלע קאלירן זענען געווען אויסגעשטעלט איבערן גאנצן שטח, ממש אן אואזיס פון רואיגקייט.

דאס אלץ האט אבער נישט געקענט פריילעך מאכן מיין הארץ. מיין הארץ איז געווארן צעריסן ווען מיר זענען ארויס פון אונזער הייליגע ירושלים, דאס הארץ פון יעדן איד.

מיר האבן פרובירט זיך איינצוגעוואוינען. מאכי און חילי זענען געווען יונג און האבן זיך שנעל מסדר; זיי זענען געגאנגען אין די פוסטריט פון דעם נייעם לעבן וואס אלימלך האט געוואלט בויען. אבער אויף אלימלך'ן האב איך יא געקענט זען אויפן שטערן דאס וואס ער האט פרובירט צו באהאלטן מיט זיין געמאכטע שמחה. די קנייטשן זענען געווארן מער און טיפער, און ביז א קורצע צייט האט זיין געזונט-צושטאנד אנגעהויבן גיין בארג-אראפ.

ביסלעכווייז האט דער שטאלצער אלימלך פארלוירן זיין גאנצע סטאטוס. ער איז מער נישט געווען דער רייכער און חשוב'ער אלימלך; ער איז יעצט געווען דער "לוזער", דער וואס איז אנטלאפן פון זיין פאלק מיט זיין געלט, און אזוי ארום פארלוירן זיין גאנצע הצלחה.

ער האט נאאיוו געגלייבט אז עס קומט זיך אים ווייל ער האט שווער געארבעט דערפאר, און ווען איך האב אים פרובירט צו דערמאנען פון וואו די הצלחה קומט באמת, האט ער נישט געוואלט הערן. ער האט געטענה'ט אז די זון וועט נאך שיינען און די וואלקענעס וועלן פארבייגיין. אבער עס איז נישט אזוי געווען.

ער האט נישט געקענט טאלערירן זיין נייע רעאליטעט און די שולד געפילן פון איגנארירן די ארעמעלייט. נאך א קורצע צייט איז זיין נשמה אויסגעגאנגען, און איך בין געבליבן א צובראכענע אלמנה אין א פרעמד לאנד מיט צוויי יתומים.

מחלון און כליון האבן זיך צוגעפאסט צו די סביבה און געוואלט מאכן א לעבן פאר זיך. זיי זענען געווארן סוקסעספול און שטארק, און אין א קורצע צייט האבן זיי חתונה געהאט מיט ארטיגע פרויען – פרויען וואס האבן געדינט עבודה זרה און געגלויבט אין זאכן

זיי האבן מיר נישט געוואלט אויסהערן. מיין הארץ איז צעבראכן געווארן אויף נאך מער שטיקער. וויפיל צער קען איין מענטש אויסהאלטן?!

וואס זענען ביי אונז פארבאטן.

זיי האבן מיר נישט געוואלט אויסהערן. מיין הארץ איז צעבראכן געווארן אויף נאך מער שטיקער. וויפיל צער קען איין מענטש אויסהאלטן?!

דאס לעבן שטורעמט ווייטער, ווי א שטורעם-ווינט וואס טרייבט א שיף אן רחמנות. טאג נאך טאג האב איך צוגעזען מיינע זין און זייערע פרויען לעבן דאס "היי לייף" אינדרויסן – דאס לעבן וואס יעדער מיינט אז "עס לאכט זיך". אבער איך האב דורכגעזען ביזן אמת. זיי זענען געווען אזוי ליידיג! זיי האבן נישט געהאט קיין אמת'ע שמחה אדער סיפוק, ווייל א איד געפינט נאר שמחה אין די מצוות און אין אמונה און בטחון אין השם יתברך, צו וויסן אז עס איז דא א פלאן פאר אלעס. אבער זיי זענען געווען יונג און זענען נאכגעשלעפט געווארן מיט די ווינט פון זייער גאנצע וועלט: די חברים.

די פרויען זענען געווען גוטע פרויען – ערפי צו מאכי; רותי צו חילי. זיי זענען אויך געווען גוט צו מיר, און מיר האבן געלעבט צוזאמען ווי איין משפחה. מיר האבן געגעסן צוזאמען און געפארן אויף שיינע טריפס, אבער דער פיין און ווייטאג אין מיין הארץ איז נישט אוועק פאר קיין איין סעקונדע.

נעמי ענדיגט צו:

אין גאנץ א קורצע צייט האב איך פארלוירן ביידע מיינע זין, זייער פלוצלינג. און אזוי בין איך געבליבן אינגאנצן אליין. מיין מאן איז שוין לאנג נישט געווען צווישן די לעבעדיגע, און כאטש איך האב פרובירט אויפצובויען א לעבן פאר זיך דא אין מואב, האב איך יעצט גארנישט געהאט. איך בין געווען צעבראכן און דערשלאגן.

איך האב ביי מיר געוואוסט אז איך מוז צוריקגיין קיין ירושלים. דאס איז דאס איינציגסטע ארט וואו מיין נשמה קען געפינען אביסל טרייסט און א נחמה.

איך האב געלאזט וויסן פאר מיינע שנורן, ערפה און רות, אז איך פלאן צוריקצוגיין, און ביידע האבן געוואלט מיטקומען מיט מיר. בשעת איך האב זיך געפאקט, האב איך זיי געבעטן זיי זאלן זיך איבערקלערן. "איר זענט נאך יונג," האב איך געזאגט, "איר קומט פון חשובע משפחות אין מואב, און איר קענט אנהייבן א נייע לעבן דא אין אייערע היים. פארוואס זאלט איר מיטקומען מיט מיר צו א פאלק וואס וועט אייך נישט אננעמען? איר וועט נאר ליידן בושות דערפון."

דאך האבן זיי אנגעהויבן גיין מיט מיר צופוס – אזוי זענען מיר געגאנגען: ערפה, רות און איך. נאך א שטיק צייט אבער, האט ערפה טאקע געטוישט איר מיינונג; מיר האבן זיך געקושט און געזעגנט, אבער רות האט זיך נישט געלאזט אפרעדן.

"דיין פאלק איז מיין פאלק, און דיין גאט איז מיין גאט," האט זי געזאגט. זי האט נישט געוואלט הערן פון גארנישט. "איך וויל גיין מיט דיר," האט זי זיך שטארק גע'עקשנ'ט. זי איז מיטגעגאנגען מיט מיר, שלעפנדיג זיך צופוס דורך די היץ און די סכנות, ביז מיר זענען אנגעקומען צוריק קיין ירושלים.

...

און אזוי איז נעמי צוריק אנגעקומען קיין ירושלים מיט א יונג מואב'יש מיידל ביי איר זייט.

רות האָט זיך שפעטער מגייר געווען, און בזכות איר צניעות האָט זי זוכה געווען חתונה צו האָבן מיט בועז. פון איר איז אַרויסגעקומען אונזער רועה נאמן, דוד המלך – און די גאנצע מלכות בית דוד.

דוד האָט איבערגעלאָזט פאַר אונז אַ מתנה: אַ דירעקטן קשר וואָס יעדער איד קען ניצן צוצוקומען צום באַשעפער אין יעדן מצב – דאָס תהילים'ל. אונזער שטעקן זיך אָנצולענען, ווי דער הייליגער רבי רופט עס אָן. לאָמיר עס עפענען און זיך געפינען אין די הייליגע ווערטער וואָס זענען געשריבן געוואָרן פאַר יעדן איד אין סיי וועלכן מצב. אַז מיר פלעכטן אַריין אביסל דאַנק און אייגענע בקשות אין דער אייגענער שפראַך, וועלן מיר זיכער פועל'ן שיינע זאַכן.

מיר קוקן שוין אַרויס, מיט וואַרימע תפילות אויף די ליפן, זוכה צו זיין צו דער גאולה שלימה ווען מיר וועלן שוין אָט אויסגעלייזט ווערן דורך משיח בן דוד, בב"א.

אשת

ש. טראכטער

„מאמי, דו הערסט ווי שיין חיים'ל קען די אקדמות?"

די מאמע הערט זיך צו מיט טרערן אין די אויגן און שעפט נחת.

...

„מיין רבי האט געזאגט א טעם פארוואס מען עסט מילכיגס, ווייל מוהרא"ש זאגט אז..."

טאטע און מאמע הערן מיט אינטערעס און זאגן: „שכח אייבערשטער."

...

„וואו איז משה?" וואונדערט זיך די מאמע.

„משה איז אינדערויסן."

א בליק ארויס און די מאמע זעט א סצענע וואס צונעמט איר דאס הארץ. משה'לע, קוים אכט יאר אלט, זיצט אין פעלד; זיינע אויגן קוקן ארויף צום הימל בשעת זיינע ליפן שעפטשען.

שפעטער פרעגט די מאמע: „משה'לע, וואס האסטו געטון אינדערויסן?"

„איך בין געגאנגען התבודדות," ענטפערט משה'לע מיט א לויטערע תמימות.

„וואס האסטו געזאגט פארן אייבערשטן?"

„אז איך וויל אזוי שטארק זיין אן ערליכער איד. מיין רבי האט היינט דערציילט אז דער הייליגער רבי האט געזאגט, אז צו אלע זיינע מדריגות איז ער צוגעקומען נאר ווייל ער האט אסאך גערעדט צום אייבערשטן."

...

„יצחק?"

„נא???"

א בליק אריין אין ספרים שטוב און דער טאטע צעשמייכלט זיך. יצחק, עלף יאר אלט, האלט שוין באלד ביים מסיים זיין די זעקסטע מאל משניות, און דאס איז אלעס אויף זיין אייגענע צייט אן קיין שום פרעשור.

„מיין רבי האט געזאגט אז דער ראש ישיבה זאגט..."

...

„טאטי, איך מעג גיין אין כולל בוקר?"

אפרים האט קוים בר מצוה געהאט און זיין הארץ פלאקערט שוין פארן אייבערשטן. אונזער צדיק 'וויל' גיין לערנען; דאס איז אן קיין פראגראם און אן קיין משגיח, נאר פון זיך אליינס. שכח אייבערשטער, דעם דרך הלימוד מאכט אים 'הינגעריג' פאר נאך תורה.

וויפיל מאל דאנקען טאטעס און מאמעס שטילערהייט פאר דעם נס אז אונזערע קינדער וואקסן אויף מיט אזעלכע הייליגע שאיפות? פאר רוב פון אונז איז דאס עפעס וואס מיר האבן זיך אמאל נאר געקענט דמיונ'ען אין א חלום.

דער ראש ישיבה שליט"א האט באוויזן א נס מיט אונז. עס זענען געווען אזויפיל טייערע און ערליכע אידן וואס זענען געזעצן ביי מוהרא"ש און געטון די עצות פונעם הייליגן רבי'ן, אבער זיי האבן

דער ראש ישיבה אין חדר

נישט געהאט קיין מוסדות פאר זייערע קינדער. וואס עס האט פאסירט נאכדעם איז א גרויסער ווייטאג: די קינדער האבן זיך געשעמט מיט אומאן, געשעמט מיט'ן רבי'ן, און זיכער מיט מוהרא"ש. דעריבער האט זיך געשאפן א ווייטאגליך בילד פון א טאטע וואס גייט התבודדות יעדן טאג, לערנט "דרך הלימוד", איז מעביר סדרה פונקטליך ווי מוהרא"ש האט אונז געלערנט, און לערנט דעם רבי'נס ספרים, אבער דאס קינד וויל אפילו נישט הערן פונעם ווארט "ברסלב".

וואס קען שווין זיין א גרעסערער פארלוסט ווי ווען א טאטע האלט אין האנט א טייערן אוצר און וויל דאס אזוי שטארק איבערגעבן פאר זיינע קינדער, אבער זיי ווילן עס בשום אופן נישט נעמען?

דער ראש ישיבה שליט"א האט געמאכט א דורכבראך פאר אונז: "מוסדות היכל הקודש, נתייסד על ידי מוהרא"ש זי"ע בנשיאות הראש ישיבה שליט"א".

מיר האבן א מוסד וואס איז מחנך אונזערע קינדער מיט'ן זעלבן גייסט און חיות וואס מיר לעבן. שכח אייבערשטער אז דער ראש ישיבה שליט"א גיט אוועק זיין גאנץ לעבן אריינצוברענגען די הייליגע רבינ'ס עצות פאר אונז, מיט'ן שכל פון מוהרא"ש. שטעלט זיך פאר ווען אלעס וואס מיר ווייסן און אטעמען וואלט נישט אריבער צום נעקסטן דור. ווי דער הייליגער רבי האט געוואלט: "אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך געטון."

מה דאך וואס די הייליגע דרשות פונעם ראש ישיבה שליט"א טוען מיט מיר אלס אן ערוואקסענער מענטש, קענט איר זיך פארשטעלן וואספארא צדיקים עס וואקסן אונטער ווען מען פיטערט זיי שווין פון געבורט אן מיט די הייליגע לימודים? שטעלט זיך פאר וואס עס וואקסט אויס פון א קינד וואס גייט שלאפן מיט מעשה'לעך פאר קינדערלעך, גייט אין חדר צו א מלמד וואס האלט שווין נאך "דרך הלימוד" און איז זיך מתבודד אויף יעדן קינד, קומט אהיים צו א שטוב וואו טאטע און מאמע האבן דעם שכל זיך מבטל צו זיין צום צדיק, און שמועסט מיט שכנים און חברים וואס רעדן די זעלבע שפראך, ווי: "אומאן", "ראש ישיבה", "מיין טאטע איז ביים שיעור", "מיין ברודער מאכט נאך א סיום משניות!" וכו' וכו'...

מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי. אונזער מויל טאר נישט אויפהערן דאנקען און לויבן דעם אייבערשטן אויף דעם גרויסן חסד אז מיר זענען זוכה אז אונזערע קינדער ווערן נתחנך אין אזא הייליג פלאץ.

אין די זעלבע צייט, א ווארט צו אלע תלמידי היכל הקודש איבער די וועלט וואס זענען נאכנישט זוכה אז זייערע קינדער זאלן באקומען דעם הייליגן, ריינעם און אומשאצבארן חינוך: עס לוינט נישט צו ווערן צובראכן, נאר מיר דארפן געדענקען אז מיט תפילה איז מען זוכה צו יעדע זאך; דאס איז אונזער שטערקסטע געווער. עס זענען דא זאכן וואס פארלאנגען מער תפילות ווי אנדערע זאכן, און אויב מיר וועלן מאכן איין תפילה און נאך איינס, וועלן מיר ענדגילטיג זוכה זיין דערצו: "הייליגער באשעפער, געב מיר קינדער, ערליכע קינדער וואס זאלן נתחנך ווערן אויפן דרך פון צדיקים. געב מיר די זכיה, אייבערשטער, אז מיינע קינדער זאלן באקומען דעם חינוך וואס דער ראש ישיבה געבט פאר די קינדער."

מיר ווייסן אלע אז נאר א דאנק אונזערע טייערע מלמדים, וועלכע זענען די געטרייע שליחים פונעם ראש ישיבה שליט"א, איז מוסדות היכל הקודש צושטאנד קומען.

אפטמאל זענען מיר א "מאמענט פון נחת" ווען אונזערע קינדער לעבן מיט די עצות, זינגען אזוי הארציג ניגוני התבודדות ותשובה, און מיר שטוינען און דאנקען דעם אייבערשטן אויף די געטרייע מלמדים וואס מיר זענען זוכה צו האבן. צומאל געדענקען מיר, און (מער) צומאל פארגעסן מיר צו באדאנקען די געטרייע מלמדים (און טיטשערס) פון אונזערע קינדער.

צי ווייסן מיר באמת צו שאצן און שעצן וואס א מלמד לייגט

אלץ אריין? צו זענען מיר גענוג מכיר טובה? צו ווייסן מיר וואס די "ווייב פונעם מלמד" געט אלץ אוועק פאר די הצלחה און תורה פון אונזערע קינדער?

לכבוד שבועות, ווען אידן איבער די גאנצע וועלט בעטן זיך ביים אייבערשטן "והאר עינינו בתורתך... ודבק לבנו במצוותיך...", איז דאס א פאסיגע צייט צו הערן פון די טייערע אידישע פרויען וועמענס מענער זענען "עוסקים עם הציבור" און געבן אוועק זייערע טעג און יארן פאר'ן תכלית און עתיד פון אונזערע קינדער.

ווען איך האב גערעדט מיט די טייערע פרויען, האב איך צום ערשטן מאל געכאפט: "די מלמדים מיט זייערע משפחות זענען אמת'ע עסקנים פאר כלל ישראל." אנדערש ווי ווען א מאן ארבעט אין אן אפיס, איז די ארבעט פון זיין א מלמד - ספעציעל אין היכל הקודש - אן ארבעט פון פיר און צוואנציג שעה ארום דעם זייגער, צוועלף חדשים א יאר.

לייענט מיט הנאה!

נ.ב. באמת וואלטן מיר געדארפט אנרופן אלע טייערע ווייבער פון אונזערע חשוב'ע מלמדים, סיי פון ארץ הקודש און סיי פון חוץ לארץ, נאר היות די צייט האט נישט ערלויבט, האבן מיר נאר אריינגעלייגט עטליכע.

מיר שטעלן אייך פאר:

ש. ל. פליישמאן - קרית ברסלב (מו"ה יואל משה עזרא פליישמאן הי"ו)

ה. סאמעט - קרית ברסלב (מו"ה יחזקאל סאמעט הי"ו)

ש. שניצלער - קרית ברסלב (מו"ה שלום שניצלער הי"ו)

ח. ר. ראנד - קרית ברסלב (מו"ה אשר ראנד הי"ו)

ח. שניצלער - קרית ברסלב

(מגיד שיעור מו"ה יוסף שניצלער הי"ו)

א. שטיינבערג - בארא פארק (מגיד שיעור מו"ה ישראל שמעון שטיינבערג הי"ו)

ה. סאקס - טברי' (מו"ה יוסף סאקס הי"ו)

וואס מיינט "א ווייב פון א מלמד?"

ש. ל. פליישמאן: אשת חבר כחבר. דער מלמד בויט א מלוכה פארן אייבערשטן, זיין ווייב האט א גלייכע שותפות. א ווייב פון א מלמד איז זייער א טייערע פרוי, יא, נאר מיטן זיין א ווייב פון א מלמד.

דער ראש ישיבה שליט"א רעדט אלץ וויפיל א מלמד גיבט זיך אוועק זיינע כוחות, זיינע קישקעס, זיין מח. מיט דעם אז זי איז מעודד און מחזק, איז זי די "behind the scenes power pack" פון אלע הייליגע זאכן וואס מען טוט אין חדר. זי נעמט קרעדיט אויף די שמייכלעך מיט וואס איר מאן לעבט אויף זיינע תלמידים, אויף די מידות טובות און יראת שמים וואס ער לייגט אריין, און אזוי ווייטער.

עס פאלט שווער? שכח אייבערשטער פאר די זכיה. און ווען מען איז נאר א מענטש און עס פאלט שווער, דער מאן איז פארנומען פיזיש עפעס פון חדר אדער במוח. יא, א מלמד'ס קאפ און מוח איז כסדר מיט זיינע תלמידים. תלמידים קרויים בנים. דארף מען בעטן דעם אייבערשטן צו האבן כוחות פאר די גוטע ברכות. פונקט ווי קינדער זענען א ברכה, נאך א בעיבי, נאך א ברכה, און מען דארף בעטן דעם אייבערשטן צו האבן כוח פאר די ברכות, אזוי איז אויך מיט א מלמד.

ה. סאמעט: איך דאנק און לויב דעם אייבערשטן פאר די מורא'דיגע זכיה אז מיין מאן'ס טעג און יארן גייען אריבער מיט די הייליגע ארבעט פון זיין א מלמד. איך בין זייער דאנקבאר צום אייבערשטן אז מיין מאן איז פארנומען א גאנצן טאג מיט הייליגע זאכן.

זיין א ווייב פון א מלמד מיינט צו זיין א שותף אין די הייליגע ארבעט וואס נעמט ארום דעם גאנצן "מאן". א ווייב פון א מלמד פילט אז איר מאן ארבעט "א גאנצן טאג", ער האט נישט קיין 'אף'. ביי לאנטש איז ער פארנומען מיט א קינד, נאך חדר רעדט ער מיט'ן טאטן פון יענעם קינד, און פארנאכטס איז ער פארנומען אויסצוארבעטן א מהלך פאר א דריטן קינד, און אזוי ווייטער. א ווייב פון א מלמד ווייסט אז איר מאן איז כסדר פארנומען ארום דעם חדר, זיינע תלמידים און די לימודים, און אז זיין גאנצער סדר היום דרייט זיך ארום דעם 'חדר'.

מיין מאן זאגט אלעמאל אז זיינע תלמידים זענען ממש ווי זיינע אייגענע קינדער, און ער פירט זיך טאקע אזוי. אויב עס פעלט עפעס אויס צו קויפן פאר'ן קלאס, ווי צום ביישפיל א זייגער פאר די קלאס צימער, אדער עפעס אנדערש, קויפט ער עס אליין. איך האב אים איינמאל געפרעגט: "פארוואס בעטסטו נישט אין אפיס?" אבער ער שפירט אז פונקט ווי אינדערהיים טוט ער וואס מען דארף, אזוי איז אויך ביי אים אין קלאס. שכח אייבערשטער.

ח. שניצלער: עס איז א געוואלדיגע זכיה אויף וועלכע איך דאנק דעם אייבערשטן. די תלמידים פון מיין מאן זענען ווי זיינע קינדער, און דאס מיינט אז ער איז מתפלל פאר זיי פונקט ווי מען איז מתפלל פאר אייגענע קינדער. מיין מאן פארברענגט זיינע טעג צווישן די ווענט פון

ראש חדר

ישיבה, וואו ער האט די זכיה איבערצוגעבן פאר'ן קומענדיגן דור דעם רבינ'ס לימודים, און דאס איז א געוואלדיגער זכות פאר מיר. בשעת איך בין די זעלבע פרוי ווי א צווייטער און איך טו די זעלבע ווירטשאפט, דאפעלט זיך מיינע זכותים ווייל מיין מאן איז עוסק בתורה.

ח.ר. ראנד: די ווייב פון א מלמד מיינט אין איין ווארט: "גליקלעך!" ריכטיג, מיין מאן איז זייער זייער אויסגעמוטשעט סוף טאג, און צומאל קען איך נישט פארברענגען אזויפיל ווי אנדערע יונגע ווייבלעך, אבער איך דאנק דעם אייבערשטן אז זיינע כוחות גייען פאר גוטע זאכן.

ה. סאקס: איך פערזענליך שפיר פשוט ווי איך האב געלאנדעט אין גן עדן. איידער מיין מאן איז געווארן א מלמד, איז ער געווען א משגיח פאר די עדה אויף די עופות (טשיקן). זיין ארבעט האט נישט געהאט קיין באשטימטע שעות. צומאל האט ער געדארפט ארויספארן אינמיטן די נאכט, און צומאל האט ער געארבעט ביז שפעט ביינאכט. אנדערע טעג האט ער בכלל נישט געהאט קיין ארבעט, און אנדערע טעג האט ער געארבעט פון זעקס נאכמיטאג ביז פיר פארטאגס. אפגערעדט אז ער האט געדארפט ארבעטן חול המועד. דאס האט נאטירליך זייער צושטערט דעם סדר היום.

ר' יואל משה פליישמאן אין כתה

ווי נאר מיין מאן איז געווארן א מלמד, האט ער באקומען א באשטימטע סדר היום, און נאך בעסער, א סדר היום וואס פילט אים אן מיט סיפוק און געשמאק.

יעצט איז ער טאקע פארנומען א גאנצן טאג מיט די מלומדות, און זיין קאפ, מחשבה און הארץ ליגן אין די תלמידים, און ער דארף אויפשטיין גאר פרי ווייל ער וויל זיך נאך מתבודד זיין און לערנען זיינע שיעורים איידער ער גייט אין חדר, דאך איז עס א גן עדן.

ש. שניצלער: א ווייב פון א מלמד מיינט אז איר מאן ארבעט א הייליגע ארבעט, און דער אייבערשטער איז זיין בעל הבית. דאס מיינט אז מיר קענען נישט באשליסן יעצט אוועקצופארן, נעמען 'אף' אדער זיך גרינג מאכן... ווען מען ארבעט פאר א בעל הבית, א בשר ודם, אין א קאמפעני איז עס אן אנדערע מעשה. חוץ פון דעם וואס א געהעריגער ארבעטער באקומט באצאלטע וואקאציע טעג, און ער האט געוועונליך זונטאג 'אף'. א מלמד אבער ארבעט "אלעמאל". אפילו שבת, ווען ער איז נישט פיזיש אין חדר, איז זיין הארץ, זיין נשמה און זיין מח ווייטער ביי די קינדער אין חדר.

די ווייב פון א מלמד דארף פארשטיין אז זי האט א גרויסע משפחה - די גאנצע קלאס פון איר מאן. דאס איז ביי איר מאן ממש ווי די אייגענע קינדער, ווי די גמרא זאגט "כאילו ילדו". זיין גאנצער קאפ און מחשבה דרייען זיך ארום די תלמידים.

אפילו ווען ער גייט אמאל איינקויפן אין גראסערי, לויפט דעם מלמד'ס מח: "דאס קען איך נעמען פאר די קינדער, און דאס וועט מיר העלפן גוט מסביר צו זיין די גמרא... וכו'."

דער גאנצער סדר היום דרייט זיך ארום דעם חדר. מען גייט שלאפן פרי, ווייל מען דארף שוין אויפשטיין... און א ברסלב'ער מלמד האט א שווערן סדר היום. דער ראש ישיבה שליט"א רעדט אזויפיל און פארלאנגט אסאך פון די מלמדים, ב"ה. א ברסלב'ער מלמד קען נישט סתם אזוי אויפשטיין און אריינגיין אין קלאס; ער קומט שוין אן אין חדר נאך זיין סדר פון שיעורים כסדרן, נאך התבודדות, און פארשטייט זיך נאך שחרית.

דאס מיינט אז מען מוז זיך לייגן פרי, כדי צו קענען אויפשטיין פרי מיט א ישוב הדעת.

זיין א ווייב פון א מלמד מיינט אויך אוועקצוגעבן אסאך פריוואטע צייט מיט'ן מאן, ווייל אפילו נאך די חדר שעה'ן איז ער כסדר פארנומען מיט די עלטערן פון די תלמידים. איך דאנק און לויב פאר די זכיה וואס איך האב, כאטש עס איז ווייט נישט אזוי גרינג.

וואס זענען די אייגנארטיגע טשעלענדזשעס פון א ווייב פון א מלמד?

ה. סאמעט: א מלמד ארבעט א גאנץ יאר. דער איינציגסטער טאג כמעט וואס מיין מאן ארבעט נישט איז ערב פסח בדיקות חמץ. פאר א מאמע פון א שטוב מיט קינדער, ספעציעל אז מען וואוינט אין א שטעטל און מען דארף ערלעדיגן קליידער, שיך און זאכן פאר יום טוב, איז דאס א שטיקל שוועריגקייט. אזוויי אין שטעטל קען מען נישט פשוט "צוגיין" צום געשעפט און פאר יעדע זאך דארף מען א קאר, בין איך אנגעוויזן אין מיין מאן.

ממילא ווערן זייער אסאך זאכן אפגעשטופט אויף "איין טאג..."

אבער ב"ה, איך זע א מורא'דיגע סייעתא דשמיא. דער אייבערשטער העלפט יעדעס מאל אויף אזעלכע שיינע וועגן. דער הייליגער רבי זאגט: "ביי וועמען ער נעמט, געט ער", און איך שפיר עס בחוש.

אנדערע פארן ארום צו די געשעפטן, זיי קוקן, טראכטן און שפעקולירן, און

פארן צוריק נאכאמאל און נאכאמאל. אבער ב"ה, ווען איך גיי, טרעף איך גלייך אלעס וואס איך דארף. איך פאר ארויס איין טאג און ב"ה איך ערלעדיג אלעס אויף איינמאל. געלויבט דעם אייבערשטן אז עס פעלט נישט קיין שום זאך פאר מיר אדער פאר די קינדער; אלע האבן אלעס וואס זיי דארפן.

איין טאג האב איך געטראכט צו זיך, אז איך וואונדער מיך צי אנדערע מענער זענען אויך אזוי אויסגעמוטשעט ווי מיין מאן איז סוף טאג נאכ'ן פארברענגען אין חדר.

איין מאל איז איינער פון מיינע קינדער געוואן צוגאסט ביי א חבר, און ער האט מיר שפעטער דערציילט: "ווען זייער טאטע קומט אהיים, איז ער אזוי מיד אז ער פעלט גלייך איין אין א שלאף אויף די קאוטש (סאפע)."

איך האב דאן געטראכט צו זיך: "יעדער איז אויסגעמוטשעט סוף טאג; שכח אייבערשטער אז מיין מאן'ס כוחות גייען אויס אויף זאכן וואס בלייבן."

ה. סאקס: איך הער פון אנדערע ווייבער פון די מלמדים אז פאר זיי איז זייער שווער דער פאקט אז היכל הקודש האט חדר ממש ביז בדיקות חמץ. ביי אונז אין ארץ ישראל איז דאס נישט קיין איינגעפירטע זאך; אלע ענדיגן שוין ו' ניסן. מילא איז דאס זייער שווער פאר א מאמע פון קליינע קינדער וואס איז אנגעוויזן אויף די הילף פון איר מאן, נאכדערצו ווען די גאסן זענען פול מיט קינדערלעך וואס האבן שוין אלע בין הזמנים. ב"ה פאר מיר איז עס נישט נוגע, ווייל איך האב א שטוב מיט מיידלעך, אבער וואס טוט טאקע א יונג ווייבל מיט פיצלעך קינדער וואס ווארט אז דער טאטע זאל צולייגן א פלייצע? איך ווייס טאקע נישט.

ח. שניצלער: ברוך ה' אז דער זכות פון האבן א מאן א מגיד שיעור, נאכדערצו ביים רבי'ן, וועגט איבער די אלע טעכנישע שוועריגקייטן. למשל, דאס וואס איך קען קיינמאל נישט צוקומען צו מיין מאן אינמיטן טאג; ווען מען פארט אריין אין שטאט צום ראש ישיבה, איז דאס אן ארבעט וואס נעמט אויף א לאנגע צייט, סיי דאס מסדר צו זיין, שאפן וועגן, רופן און קאנפירמען מיט יעדן איינעם, און עס קאסט אויך אפ אסאך כוחות אויפן קומענדיגן טאג. אויך האלט די ארבעט פארנומען מיין מאן צומאל אין זייטיגע צייטן, אבער דער ריווח פון האבן א מאן וואס זיצט בין כותלי הישיבה וועגט פיל מער איבער, און דאס מאכט די גאנצע אטמאספער אין שטוב תורה'דיג.

ח.ר. ראנד: איך קוק עס אן ווי א שותפות. דאס איז עפעס וואס 'מיר' ווילן ביידע; עס איז 'אונזער' זכות. פונקט ווי ווען א מאן איז זייער פארנומען ווייל ער עפנט א נייע ביזנעס, און ער דארף צוליב דעם אוועקפארן, איז די ווייב נישט ברוגז – אזוי אויך שפיר איך אז 'דאס איז אונזער ביזנעס'. מיר בויען יעצט אויף אונזער עשירות, ממילא איז מיין מאן פארנומען דערמיט, אבער איך 'וויל' עס. איך דאנק און לויב אז איך האב די זכיה אז מיין מאן איז משמש דעם רבי'ן.

ב"ה אז מיין מאן איז א מלמד; טאקע דערפאר קען איך אסאך מאל נישט פארן צו שמחות, ווייל ער דארף זיך לייגן פרי כדי צו קענען אויפשטיין פרי און זיין אויסגערוהט פאר די תלמידים. אבער דאס איז קליין געלט קעגן די ריווח.

ש. שניצלער: אזוי ווי דער גאנצער סדר

ר' יחזקאל סאמעט מיט די קינדער

חדר טאג

היום דרייט זיך ארום דעם חדר, ווערט אונזער לעבן אין א געוויסן זין א רשות הרבים. מיר זענען נישט פריי אויסצושטעלן אונזער סדר היום לויט אונזער גוסטע, נאר אלעס דארף שטימען מיט'ן 'חדר'.

ב"ה, איך דאנק און לויב דעם אייבערשטן אויף די זכיה. עס איז זיכער אז אזא זכות קומט מיט א טייערן פרייז: פון איין זייט געבן מיר אוועק זייער אסאך צייט פון פארברענגען און שמועסן - א מלמד איז פארנומען פון מוצאי שבת, ווען ער גרייט זיך שוין אן פאר די וואך, ביז ערב שבת ווען ער קומט אהיים אויסגעשעפּט פון א גאנצע וואך - אבער פון די צווייטע זייט באקומען מיר אזוי סאך; מיר לייגן אוועק אייביגע רווחים. זיין א מלמד איז א רוחניות'דיגע אחריות וואס נעמט איבער דאס גאנצע לעבן פונעם מלמד און זיין שטוב.

א מלמד איז דאך נישט סתם אן "ארבעט" וואס קען ווערן באצאלט; עס איז "והקרן קיימת לו לעולם הבא". וויאזוי שטימט עס אבער אינעם טאג-טעגליכן לעבן?

ש. ל. פליישמאן: ס'איז יא א באצאלטע ארבעט, דער אייבערשטער באצאלט.

אן אינטערעסאנטע מעשה וואס האט פאסירט מיט מיין זיידע עליו השלום, ר' שלמה גבריאל פליישמאן עליו השלום. נאך די צווייטע וועלט מלחמה איז ער געווען א מלמד פאר די שארית הפליטה, יונגע יתומים. ער אליין איז געווען אן אוד מוצל מאש, פארלוירן זיין גאנצע משפחה רחמנא ליצלן אין די נאצישע גיהנום, און געבליבן איינער אליין, אן עלנדע צווייגל פון א גרויסע הערליכע בוים.

זיין מוט האט ער אבער נישט פארלוירן. ער האט זיך געזעצט לערנען מיט קינדער פון אלע יארגענג, דאס הייסט, ער איז געווען אן אלף בית, עברי מלמד, א חומש מלמד, משניות, גמרא, וכו'. איין שעה האט ער געלערנט מיט איין יארגאנג, און נאכדעם גענומען די נעקסטע יארגאנג און געלערנט מיט זיי וואס זיי דארפן קענען. אזוי א גאנצן טאג. דערווייל וואס ער האט געלערנט מיט די אנדערע עידזש, האבן די אנדערע קינדער געהאט לאנטש, זיי האבן געקענט עסן, שפילן. אבער ער? ער האט נישט גענומען קיין ברעיק. ער האט געהארעוועט און געאקערט מיט די שעפּעלער אָן אַן אפשטעל.

ווען ער פלעגט פארציילן פון יענע תקופה, האט ער געזאגט אז ער האט געזאגט פארן אייבערשטן, "באשעפער, איך ארבעט מיט דיינע קינדער אווערטיים, גיב מיר אויך אווערטיים - א לאנגע לעבן." און ער האט טאקע מאריך ימים געווען ביז די 94 יאר. דער חיזוק זאל זיין א זכות פאר אים, ר' שלמה גבריאל בן ר' יעקב קאפל ז"ל.

ח. שניצלער: עס שטימט טאקע נישט, ב"ה. דער אמת איז אבער, אז נישט די ארבעט אליין ברענגט דאס געלט. איך קוק זיך ארום און זע אז מענטשן ארום מיר ארבעטן זייער שווער ביז שפעט ביינאכט און זיי האבן אויך נישט קיין געלט; אויך זיי קענען זיך נישט אלעמאל ערלויבן וואס זיי ווילן. דא אין עולם הזה מוטשעט זיך יעדער; וואויל איז דעם וואס מוטשעט זיך פאר זאכן וואס בלייבן אייביג.

אבער גראדע... מיין מאן מאכט זייער שיין... נאר ער לייגט דאס אוועק פאר סעיווינגס - פאר יענע וועלט!

איך דערמאן זיך א שיינע מעשה וואס איך האב געהאט יארן צוריק. עס איז געווען פאר פסח און מיר האבן זיך געריסט צו מאכן די ערשטע סדר אינדערהיים. איך האב זייער געוואלט האבן א שיינע "היסב בעט סעט" א אייניגע סארט מצה טאש, אפיקומן האלטער און קישן. אבער עס האט געקאסט אסאך געלט און מיר האבן זיך עס ב"ה נישט געקענט ערלויבן.

מיר האבן אבער תפילה! איך האב געבעטן דעם אייבערשטן אז איך וויל זייער שטארק א שיינע סעט לכבוד פסח. איך האב אפילו געוואוסט וועלכע סארט איך גלייך. א געוויסע סעט מיט שיינע שטיינער, אבער איך האב פארשטאנען אז עס איז צו טייער. נו, אבער תפילה קאסט נישט קיין געלט!

אפאר טעג פאר פסח איז מיין מאן אריין אין ספרים געשעפט זען וויפיל די 'ביליגסטע' מצה טאש וועט אונז קאסטן. דאס האט ער דאך געמוזט האבן. ער האט זיך נאכגעפרעגט אויף די פרייזן און געזען אז אפילו דאס איז געווען מער ווי אונזערע יכולות. ער האט זיך באדאנקט און איז ארויס פון געשעפט מיט ליידיגע הענט.

מיר האבן נאך אביסל תפילה געטאן... די קומענדיגע טאג איז אנגעקומען צו אונז א הערליכע מתנה פון איינער פון די עלטערן פון אונזערע תלמידים.

איך גלייב איך האט צוגעטראפן... א הערליכע סעט, פונקט די וואס איך האב זיך אויסגע'משל'ט אין חלומ!!

ה. סאקס: עס איז זייער אינטערעסאנט, אבער די נומערן שטימען טאקע נישט. ווען מיין מאן האט געארבעט אלס משגיח האט ער געמאכט כמעט דאפלט, און עס פלעגט זיך אפטמאל שפירן א צמצום; היינט אבער, אפילו עס קומט אריין אזויפיל וויינגער, זעט מען די ברכה פון רבי'ן אין שטוב. איך געדענק נאך דעם ערשטן יאר האב איך זיך מתבונן געווען און געזען מיט שטוינונג און הודאה וויאזוי אויף אלעס וואס מען האט געדארפט איז ב"ה געווען מיט א שפע.

איך וועל נישט זאגן אז איך שפיר אלעמאל ווי דער "גביר" פון שטאט, אבער ערגער ווי פריער איז עס זיכער נישט! איך האב ממש נישט געקענט גלייבן וויאזוי מיר האבן ב"ה געקענט אריינברענגען דעם פסח מיט א שפע און זיך אפילו ערלויבן שיינע זאכן. ב"ה עס קומט אריין די ברכה.

עס איז ממש ווי דער ראש ישיבה שליט"א דערמאנט אונז כסדר, אז מען ארבעט נאר פאר די עבירות און פרנסה קומט פון הימל. עס איז נישט קיין נפקא מינה וויפיל מען מאכט, שפע איז פון הימל.

ה. סאמעט: מיין מאן זאגט כסדר אז ער גייט נישט אין חדר פאר געלט; ער גייט אין חדר ווייל ער וויל דעם זכות. געלט איז פון הימל. מען קען מאכן אסאך געלט און עס קומט נישט אריין קיין סימן ברכה דערין, און פארקערט אויך: א מאן קען זיין א מלמד און מען זעט א ברכה אין דעם וואס מען האט - מען האט אלעס.

ב"ה מיין מאן איז א מלמד, און מיר האבן זיך געקענט ערלויבן קויפן אונזער אייגענע דירה שנעלער ווי אנדערע אין מיין משפחה וואס האבן גרויסע ביזנעסער.

איך קוק זיך ארום צווישן באקאנטע און משפחה וואו דער מאן און די ווייב ארבעטן ביידע, און איך זע אז געלט און השפעות קומען פונעם אייבערשטן. מענטשן פרעגן מיר: "וויאזוי קען דאס זיין?" איך ווייס נישט; עס איז נסים. דער אייבערשטער מאכט נסים. אז מען טוט פאר'ן אייבערשטנ'ס קינדער, העלפט דער אייבערשטער.

איך וועל מיטטיילן איין מעשה וואו איך האב געזען א געוואלדיגע השגחה פרטיות. עס איז געווען פאר פסח און איך האב געדארפט קויפן שיך פאר די קינדער. אזוי ווי מיין מאן איז אהיימגעקומען פון חדר שפעט, האבן מיר נישט געקענט ארויספארן פאר זעקס אזייגער. מיר האבן געדארפט אנקומען קיין מאנסי, און די געשעפט האט זיך געדארפט שליסן זיבן אזייגער. איך האב אנגערופן די געשעפט און געפרעגט אויב זיי וואלטן געקענט ווארטן א פאר מינוט אויף אונז.

ברוך השם זיי האבן מסכים געווען. די געשעפט איז שוין געווען אפיציעל געשלאסן, און אזוי האבן מיר געהאט 'אייגענע' צייט מיט'ן סעילסמאן, וואס האט זיך אפגעגעבן מיט אונז ביז 8:30.

עקסטער האב איך אויך געדארפט פאררעכטן מיין וועקיום קלינער. איך האב אנגערופן דעם געשעפטסמאן, וועלכער האט מיר געזאגט אז ער שליסט שוין דאס געשעפט, אבער ער האט מיר געגעבן זיין סעלפאן נומער און מיר געזאגט אז איך זאל אים רופן ווען איך קום אן און ער וועט קומען צום געשעפט.

ער איז טאקע געקומען אפנעמען מיין וועקיום קלינער, און מיר נאך געזאגט אז "פונקט" מארגן קומט ער ארויס צו די קאנטרי, קיין גיבערס (וויזניץ), און ער וועט מיר צוריקברענגען מיין פאררעכטענע וועקיום קלינער.

אזוי האבן מיר געזען, און מיר זעען כסדר, אסאך סייעתא דשמיא.

איידער מיר האבן געמופט אין שטעטל בין איך געווען אביסל באזארגט וויאזוי מיר וועלן זיך קענען דעקן אונזער דירה געלט אויב מיין מאן וועט זיין א מלמד. אבער ברוך השם, מיר זעען סייעתא דשמיא יעדן טאג באזונדער.

ח.ר. ראנד: איך האב גערעדט מיט א חבר'טע וואס איר מאן האט א הויך-באצאלטע ארבעט. זי האט זיך אפגערעדט אז זיי האבן נישט קיין געלט, ווייל איר מאן מאכט אזוי "וויייניג" געלט. די געהאלט וואס איר מאן פארדינט איז דריי מאל אזוי סאך ווי מיין מאן!

ר' שלום שניצלער אין כתה

ר' אשר ראנד ביי א סיום אלע בחור אין ישיבה

איך האב געטראכט צו מיר: איר מאן מאכט דאך אזויפיל געלט און זי שפירט ווי זי האט גארנישט און קען זיך גארנישט ערלויבן, בשעת איך האב ב"ה אלעס און עס פעלט מיר גארנישט. קען זיין אז איך דארף פשוט ווייניגער, איך ווייס נישט; אבער וואס איך דארף, געט מיר דער אייבערשטער.

מיר זעען ב"ה אסאך סייעתא דשמיא. זייט אונזער חתונה מוטשען מיר זיך צו טרעפן א קאר פאר מיין מאן. ווי נאר מיין מאן האט אנגענומען די מלמדות האבן זאכן זיך אנגעהויבן רוקן און מיר האבן עס געקענט ב"ה מסדר זיין. אזוי זעען מיר כסדר ווי דער אייבערשטער העלפט.

וואס איז אייך מחזק?

ש. ל. פליישמאן: ס'איז זיכער זייער א גוטע זאך ווען מען טרעפט די ווייב פונעם מלמד זיך צו באדאנקען, און פארן מלמד אליין מעג מען זיך אפילו דערמאנען אפאר יאר נאכדעם, זיך דעמאלט אויך באדאנקען. אסאך מענטשן טראכטן קיצוני, עקסטרעם, סאו איך דארף אלעמאל כורעים ומשתחוים זיין פארן מלמד פון מיין קינד ווייל ער האט זיך אזוי אוועקגעגעבן? אדער גייט מען עקסטרעם די אנדערע וועג? ס'איז א מלמד פון פאריאר, ס'זאל זיין כאילו איך געדענק שוין נישט, איך באמערק אים נישט, און מ'וואקט ווייטער.

ניין, נעם א מיטל וועג, און ווארף אריין א גוט ווארט ווען דו טרעפסט אים, ווארף אריין, "איך געדענק נאך ביז היינט ווי גוט, פונטל פונטל וכו'". אויך, זיי מחנך דיין קינד צו די שיינע מדה פון הכרת הטוב, און הייס אים באגריסן זיין מלמד, און זיין פאריעריגע פאריעריגע מלמד.

ה. סאמעט: איך דאנק דעם אייבערשטן אז מיין מאן דרייט זיך אין א הייליג מקום, ער איז נישט אויסגעשטעלט צו די נסיונות פון די גאס. אויך זאגט מיר מיין מאן אז צו זיין א מלמד איז א מורא'דיגע זכיה, סיי ווייל דאס איז ארבעט וואס מען נעמט מיט אהיים, און סיי ווייל אז מען ארבעט אין די מוסדות היכל הקודש איז מען א גאנצן טאג מקושר צום ראש ישיבה שליט"א.

איינער וואס ארבעט נישט אין די מוסד, "אטעמט" נישט די שיעורים און די לימודים א גאנצע וואך, און איז דעריבער אויסגעהינגערט סוף וואך צו הערן א ווארט פונעם ראש ישיבה. שכח אייבערשטער אז מיין מאן זעטיגט זיך און איז זוכה צו זעטיגן אנדערע מיט די הייליגע לימודים פונעם רבי'ן און די שיעורים פונעם ראש ישיבה שליט"א. וואס קען זיין שענער פון דעם?

ה. סאקס: איך בין ב"ה מחוזק! איך קוק אויף וואס איך האב געהאט פריער. אזויווי דער ראש ישיבה שליט"א זאגט צומאל אז עס איז א נס אז ער איז געווען אין אנדערע חבורות פון ברסלב איידער ער איז אנגעקומען צו מוהרא"ש זי"ע, ווייל אזוי קען מען אים נישט אפנארן אז "דארט" איז דער אמת'ער אמת. אזוי אויך דאנק איך דעם אייבערשטן אז איך בין זוכה צו זען דעם חילוק. מיין מאן לעבט ב"ה! עס איז מיר א זכיה אז מיין מאן לעבט מיט די תורה און מיטן חומש. עס איז אזויפיל אנדערש ווי אנדערע ארבעט, ווייל מען לעבט מיט די חגים וזמנים.

ח.ר. ראנד: איך בין זיך מחזק אז עס לוינט זיך צו מוטשען פאר הייליגע זאכן. איך דאנק דעם אייבערשטן אז אונזערע טעג און יארן גייען אריבער מיט אייביגע זאכן.

ש. שניצלער: איך דאנק דעם אייבערשטן אז די כוחות גייען אוועק פאר גוטע זאכן, פאר זאכן וואס בלייבן אויף אייביג. איך דאנק דעם אייבערשטן אז מיין מאן דרייט זיך אין א הייליגע סביבה וואו ער קען בלייבן אפגעהיטן און ערליך.

ח. שניצלער: מיין מאן זיצט מיט אידישע קינדער און לערנט די הייליגע תורה. איך דאנק און לויב דעם אייבערשטן אז די טעג גייען אריבער מיט אזעלכע תכלית'דיגע זאכן. וואס נאך דארף איך?

איך האב לעצטנס געליינט א שיינע מעשה וואס האט מיר שטארק מחזק געווען און קען אויך מחזק אנדערע וואס דער מאן איז זוכה צו מרביץ תורה זיין. עס איז געווען א איד ר' שבתי קרעשאווער ז"ל, וואס איז געווען א תלמיד פון הייליגן דברי חיים זי"ע און שפעטער פון דעם באבוב'ער רב זי"ע. ער איז געווען א גרויסער עובד השם און איז געווען אוועק פון שטוב פאר לאנגע תקופות צו זיין ביי זיינע רבי'ס און זיך לערנען א וועג אין עבודת ה'. זיין געטרייע אשת חיל, האט

זיך קיינמאל נישט אפגערעדט נאר מחזק געווען איר מאן נאכצוגיין זיינע הייליגע שאיפות און זיין פארנומען מיט דאווענען און לערנען.

יארן שפעטער איז זי געווען אמאל מיט איר מאן ביים הייליגן באבוב'ער רב און זי האט געזאגט פאר'ן רבי'ן, "איך וויל זאגן פאר'ן רבי'ן אז די אלע יארן וואס מיין מאן אזי געווען אוועק פון שטוב און מיר נישט געקענט העלפן מיט'ן ערציען די קינדער, איז פאר מיר געווען ווייט נישט קיין גרינגע זאך. דעריבער וויל איך פרעגן דעם רבי'ן אויב איך וועל זוכה זיין צו באקומען א גלייכע טייל אין די גן עדן פון מיין מאן?"

דער באבוב'ער רב האט אויפגעהויבן פארוואונדערטע אויגן און געזאגט צום מאן, "עס איז מיר א חידוש אז 'דו' פרעגסט נישט די שאלה. די שאלה וואלט געדארפט זיין אויב דו וועסט זוכה זיין צו האבן א חלק אין "איר" גן עדן. זי, מיט איר מסירת נפש, דארף נישט צוקומען צו דיין טייל."

די מעשה האט מיר זייער מחזק געווען, און איך בין זיכער וועט מחזק זיין אנדערע. יא עס איז נישט אלעמאל גרינג, אבער די שכר איז גאר גרויס.

וואס קענט איר זאגן איבער די גריסן וואס מען הערט צוריק?

ש. ל. פליישמאן: איך געדענק נישט פון איין טאג אויפן צווייטן, קענסטו מיר רופן קוים געבן א גוטע גריס וועל איך ביים קומענדיגן שמועס קענען נאכזאגן די היינטיגע גרוס?! אבער שכח אייבערשטער אז די בעסטע גריס איז אויף קול ברסלב, צו הערן ווי דער ראש ישיבה שליט"א זינגט, "אוי אוי מלמדים, אוי אוי מלמדים, וואויל איז ענקער חלק בזה ובבא".

ר' ישראל יוסף שניצלער אין א שמועס מיטן ראש ישיבה שליט"א

אין א שפאציר מיט די בחורים

ה. סאמעט: ווען איך באקום א שיינע גריס פון א מאמע אדער פון איינעם וואס שיקט א גריס, אפילו עס איז כלי שלישי, געב איך דאס איבער פאר מיין מאן און דאס גיט אים אזויפיל כח אנצוגיין.

א מלמד, ווי געשריבן, ארבעט נישט בלויז פאר זיין פעיראל, און מען זעט נישט שטענדיג די ארבעט וואס ער לייגט אריין. עס איז גאר א שווערע עבודה, און מען באקומט נישט אלעמאל דעם גוטן געפיל צוריק; מען ארבעט דאך מיט קינדער.

ממילא ווען איינער נעמט די מי און רופט מיר אן, אדער איינער דערציילט מיר א שיינע גריס, און אוודאי ווען א טאטע גייט צו צום מלמד און זאגט אים איבער א שיינע זאך, איז דאס ממש געזעלין (בענזין) און עס גיט כח ווייטער צו שטופען. דאס איז דער עכטער פעי-טשעק!

צומאל מוטשעט מען זיך מיט א קינד אין חדר, און ווען דער טאטע ברענגט א גריס אדער פרעגט אפילו נאר: "וואס מאכט מיין קינד?", גיט דאס פארן מלמד פרישע כוחות. ער שפירט נישט ווי: "איך האב 'אפגעדראפט' מיין קינד ביי דיר און פארטיג." דאס גיט פארן מלמד דעם געפיל אז מיר זענען אין א שותפות, און אז איינער איז מכיר טובה זיין שווערע ארבעט.

ה. סאקס: פארשטייט זיך אז ווען מען באקומט גוטע גריסן גיט עס גלייך כח, און איך וועל עס גלייך איבערגעבן. מען לייגט דאך אריין די גאנצע הארץ און נשמה, דעריבער טוט עס אזויפיל אויף ווען מען הערט צוריק שיינע זאכן.

ח.ר. ראנד: א גוט ווארט געט כח, פונקט אזוי אדער אפילו מער ווי עסן! ווען א טאטע זאגט פאר מיין מאן א שיינע זאך וואס זיין זון האט נאכגעזאגט, געט עס אים כח פאר עטליכע טעג. א מלמד ארבעט זייער שווער, סיי פיזיש און סיי גייסטיש; זיין גאנצע הארץ און נשמה לייגט ער אריין אין די קינדער, און א גוט ווארט שטופט אים און געט אים כח אנצוגיין ווייטער.

ש. שניצלער: ב"ה אין היכל הקודש זענען דא אסאך ווארעמע מענטשן וואס רופן איבערגעבן גריסן. שבת אין שול קומען געוויסע צו צו מיין מאן אדער צו מיר און געבן איבער שיינע גריסן פון זייערע קינדער. עס איז זייער מחזק צו הערן פון א מאמע וואספארא תכלית איר זון האט דאס יאר און ווי צופרידן דאס קינד איז. עס איז אויך שיין צוריקצוהערן א גריס ווען איינער זאגט: "מיין שוועסטער האט מיר דערציילט אז איר זון..."

עס מאכט נישט אויס אויף וועלכן אופן די גוטע גריס קומט אן, גוטע גריסן זענען אלעמאל זייער מחזק. מען שפירט אז די שווערע ארבעט ווערט אנערקענט, און אז מען באמערקט אז דא שטייט א מלמד וואס גיט אוועק זיין גאנצע הארץ פאר די קינדער.

ח. שניצלער: איך פריי זיך זייער שטארק צוריקצוהערן, עס מאכט מיר שפירן זייער גוט צו טרעפן מענטשן וואס באדאנקען זיך פאר מיין מאן'ס ארבעט. ב"ה אז מען קומט זאגן שיינע זאכן. ווען איך זע אז איינער רופט מיר און ברענגט מיר א גריס, געבט עס כח אויף ווייטער.

וואס קענט איר מיטטיילן מיט אונזערע טייערע ליינער?

ש. ל. פליישמאן: יעדע קינד איז א בן יחיד ביים מלמד.

און אויך דארף מען האלטן פאר די אויגן, אזוי ווי דער מנהל האט געזאגט אין די "וואס טוט זיך אין חדר" אפטיילונג אויף קול ברסלב, אז מלמדים זענען אויך מענטשן, זיי זענען בשר ודם, זיי קענען אויך פארגעסן, פארזען, מאכן טעותים וכו', און מ'דארף זיי אויך דן זיין לכף זכות, פונקט ווי איר ווילט נישט אז מ'זאל אייך אפשטעמפלען אלס נאכלעסיגע מאמע אלס א נאכלעסיגע נאכגעלאזטע מאמע ווען איר פארגעסט צו שניידן אייער קינד'ס נעגל וכו'. בכלל איז גוט אויסצוהערן די "וואס טוט זיך אין חדר" אפטיילונג, צו קענען זיין דאנקבאר פאר די עבודת הקודש און ארבעטן בשותפות.

דער אייבערשטער זאל געבן כח פאר אלע מצדיקי הרבים ככוכבים און פאר זייערע משפחות צו קענען ווייטער אנגיין מיט הרחבת הדעת.

ה. סאמעט: צומאל וואונדער איך זיך אויב עלטערן וואס טוען נישט אין חינוך, ווייסן וואס דער מלמד פון זייער קינד לייגט אריין אין זיין ארבעט.

איידער דער מלמד זאגט א ווארט פאר א קינד, וועגט ער און מעסט ער אפ צי, ווען, און וויפיל ער זאל זאגן.

איך ווייס נישט וויאזוי עס גייט אין אנדערע חדרים, אבער עס איז זייער, זייער שווער צו זיין א מלמד אין ברסלב. דער ראש ישיבה שליט"א האט אן אייגנארטיגן וועג אין חינוך, און א ברסלב'ער מלמד קען נישט אויסגעבן זיינע נערוון אויף א קינד, אפילו עס קומט אים "באמת"...

א ברסלב'ער מלמד קען נאר טון איין זאך: נאכאמאל רעדן, נאכאמאל זיך מתבודד זיין, נאכאמאל האבן סבלנות און נאכאמאל טראכטן עצות וויאזוי צו כאפן דאס הארץ פון דעם קינד. און דאס איז זייער א שווערע ארבעט! ש'כח אייבערשטער.

און אן עקסטערע שיינע נקודה... איינער האט אנגעטראגן פאר מיין מאן אן ארבעט נאך חדר. יענער איז נישט קיין ברסלב'ער, אבער וואוינענדיג אין די געגנט האט ער זיך באקענט מיט די היכל הקודש אינגעלייט. ער פרעגט מיין מאן: "וויאזוי מאכט עס דער ראש ישיבה? מען קען זיין א מלמד, א פאראמעדיק, און טון נאך זאכן, און דאס אלעס מיט א פשוט'ן סעלפאן, אן א סמארטפאון?"

מיין מאן זאגט מיר כסדר: "אז מען האט שכל און מען פאלגט

ר' ישראל שמעון שטיינבערג אין א שיעור פאר די בחורים

דעם ראש ישיבה אפילו מען פארשטייט נישט, און אפילו ווען מען דארף צומאל ווועקלייגן דעם אייגענעם שכל, קומט מען אן צו שיינע זאכן."

ה. סאקס: מיין מאן פלעגט איבערגעבן דעם דף שיעור דא ביי אונז אין טבריה יעדע נאכט. ער האט אבער געזען אז דאס מאכט אים גיין שלאפן שפעט, און ער האט נישט דעם מח אזוי קלאר אינדערפרי פאר די תלמידים; אויך האט דאס געמאכט אז ער זאל נישט האבן קיין צייט צו גיין התבודדות פארן חדר. ער האט אנגעפרעגט דעם ראש ישיבה שליט"א דערוועגן, און דער ראש ישיבה האט אים געזאגט אז ער זאל קוקן אויף זיך. דעריבער האט מיין מאן טאקע אזוי געטון און אויפגעגעבן דעם שיעור. ביי א מלמד זענען זיינע תלמידים די וויכטיגסטע און דאס שטייט העכער אלעס.

נאך אן אינטערסאנטע זאך וואס איך קען צולייגן איז, אז די חדר אין טבריה האט זיך אנגעהויבן ממש ווי אן "אבות ובנים"; עס איז געווען איין מלמד מיט איין תלמיד, און דאס זענען געווען מיין מאן מיט מיין זון! דער מנהל איז אראפגעקומען און מען האט עס געהעריג מסדר געווען; מען האט געדינגען א פלאץ, מען האט עס נישט געמאכט אינדערהיים אויף אן אומאפיציעלן אופן, נאר ווי א געהעריגע זאך. מענטשן האבן געלאכט, אבער מיר

ר' יוסף סאקס פון טבריה

זענען אנגעגאנגען.

שפעטער איז צוגעקומען נאך איין קינד, וואס די יארגאנג איז געווען היבש אפגערוקט פון מיין זון. און נאך אביסל שפעטער איז צוגעקומען נאך תלמידים ביז מען האט דאס איינגעטיילט אין כיתות. כרגע איז מיין מאן א מלמד פאר דריי קינדער. וואס איך וויל ארויסברענגען איז, אז מיין מאן לייגט אריין זיין הארץ און נשמה - וואס א צווייטער לייגט אריין אין דרייסיג קינדער - לייגט ער אריין אין בלויז דריי קינדער, און איינער פון די דריי איז זיין אייגענער זון!

...

מיין מאן איז דער שליח צו גיין יעדע וואך צום ציון פון רבי מאיר בעל הנס מזכיר זיין די תומכים וואס שטיצן די מוסדות. איינמאל ווען מיין מאן איז דארט געווען, האט ער געבעטן דעם אייבערשטן אז ער זאל באקומען א גריס פון אויבן אז ער טוט טאקע עפעס אויף (יעדן גייט דאך דורך א חלישות הדעת אמאל).

ווי נאר ער איז אריינגעקומען אין קאר, האט אים דער דרייווער (וואס איז א טאטע פון א קינד אין חדר) געזאגט אז ער האט אים פונקט געוואלט זאגן ווי שטארק ער איז נתפעל אז זיין זון איז לעצטנס אזוי מקפיד אויף זמן קריאת שמע (מיין מאן האט טאקע גערעדט צו די קינדער דערוועגן). מיין מאן האט זיך זייער דערפרייט מיט דעם גריס פון הימל!

ח. שניצלער: פונעם שטאנדפונקט פון א מאמע, שטיי איך אליין און שטוין צו זען וואס די מלמדים טוען מיט די קינדער. איך אליין ווייס דאך וואס קינדער מיינען; איך זע עס ביי מיר אינדערהיים, און עס איז מיר א וואונדער וויאזוי די מלמדים פון מיינע קינדער באווייזן עס!

איך דערמאן זיך א זיסע מעשה. אין די ערשטע יארן פון תלמוד תורה, ווען מיין מאן איז געווען א מלמד (איידער ער איז געווארן מגיד שיעור), איז נאכנישט געווען צוגעשטעלט קיין פרישטאג אין חדר. יעדעס קינד איז געקומען שוין אפגעגעסן פרישטאג.

איין טאג איז אנגעקומען א אינגל מיט א פעקל פון זיין מאמע. די מאמע האט אינזין געהאט דעם מלמד מיט א פיינע 'באנדאש' פרישטאג. די מאמע האט געטראכט אז אפשר וועט זיך דער מלמד מחי' זיין.

מיין מאן האט שוין געהאלטן נאך פרישטאג און ער האט דאס אראפגעלייגט אויפ'ן טיש. אינצווישן זעט מיין מאן אז איין קינד איז ספעציעל אומרואיג און ווילד.

מיין מאן איז צוגעגאנגען צום קינד און אים געפרעגט, "צדיק, האסט געגעסן פרישטאג?" (שכח ראש ישיבה פאר די חינוך שיעורים...)

דאס קינד האט טאקע געענטפערט אז נישט. נו, האט שוין דער אייבערשטער צוגעשטעלט דורך זיינע געטרייע שלוחים א פיינע פרישע פרישטאג פאר דאס הינגעריג קינד!

ש. שניצלער: א שיינע גריס וואס מיר האבן צוריקגעהערט איז געווען אז איינער האט אונז דערציילט אז זייערע קינדער האבן זיך "געקריגט" ביים שבת טיש ווער עס האט די בעסטע רבי. ביז איין קינד האט זיך אנגערופן אז "מיין רבי האט מיר עכט ליב." האט דער ברידער געפרעגט, "פון וואו ווייסטו?" און דער אינגל ענטפערט, "איך האב אפילו געהערט ווי ער זאגט פאר זיידי!" שכח אייבערשטער אז מיר לעבן מיט די לימודים פונעם ראש ישיבה וואס געט די שכל וויאזוי זיך אומצוגיין מיט קינדער און זיי בויען כסדר.

מיר ווילן זיך באדאנקען פאר די חשוב'ע פרויען פאר'ן אוועקגעבן פון זייער צייט אונז צו געבן א בליק פון די אנדערע זייט, וואס עס מיינט "א מלמד". דערביי טוען מיר אייך וואונטשן אז איר זאלט זוכה זיין צו זען אסאך אידיש נחת פון די אייגענע משפחה און עס זאל מקוים ווערן די ברכה פון רבי'ן אז "ביי וועמען איך נעם, געב איך. ■

אויפן וועג אהיים

צוזאמען ביים שיעור פארברענג. ווערן בעסער איך בענק. כאטש עפעס איך געדענק.

ס׳האט אזויפיל שיינע קאלירן

איך בין א קליין קינד,
פארשפילט און געזונט,
עס רופט צו מיר מיין מאמע׳ן,
"ווילסט קומען צוזאמען?
ארויס פון די דירה׳לע,
כאפן א שפאציר׳עלע?"

איך זעה די גרינע בלעטער,
ס׳איז א געשמאקע וועטער,
אויך די בלומען דארטן,
רופן מיר צום גארטן.
עס בלאזט א קילע ווינט,
איך לויף מיר ווי א קינד,
מיין מאמע אויף מיר קוקט,
ווי איך לויף אזוי ענטציקט.

מיט איר בליק זי היט,
איר "פייגעלע" וואס פליט,
רופט מיר מיט א הויך קול,
צו ווייט נישט גיין איך זאל,
איך באמערק פון דער ווייט,
עפעס וואקסט דארט ביי די זייט,
א מאדנע הויכע געוויקס,
פון רויט און געל א מיקס.

איך לויף צו דעם מיט גלוסט,
"מיין קינד, וואטש וואס דו טוסט!"
מיין מאמע שרייט מיט ציטער,
"עס קען זיך ענדיגן ביטער!
מיין קינד, טו מיר גלייבן,
איך בין אויף דעם א מבין,
די מאדנע הויכע געוויקס,
איז פאר דיר נישט קיין גליקס.

איך פיל מען מאכט מיר ענג,
פארוואס איז מיין מאמע
שטרענג?
"מאמע, איך בעט דיר ביטע,
ביסט דאך אזא גוטע,
געב מיר כאטש די ברירה,
איז עס דען אן עבירה?"

זי גייט מיט מיר צוזאמען,
מיט א בליק פון ליבשאפט יאמען,
"איך האב דיר ליב מיין קינד,
איך וויל היטן דיין געזונט,
אויב כאפסטו אן דעם שטאם,
קען עס זיין פאר דיר סם.

ס׳איז נישט גוט צו פראבירן,
טו עס נישט אנרירן,
הער און פאלג דיין מאמען,
עס קען דיר פארסמ׳ען,
זאלסט עס נאר נישט קאסטן,
איך בעט דיר, טו מיר טראסטן."

איך בין שוין געווארן גרויס,
איך ווייס ווי איין ווי אויס,
ס׳איז too much איך טראכט,
אזא עסק מען מאכט,
עס בליטשקעט אזוי שיין,
איך פארשטיי שוין אליין.

שוין אזויפיל שנים,
שרייען די רבנים,
ווארענען מיט שיינעם,
בעטן זיך און וויינען,
א סמארטפאון עס איז,
ווי פון א שלאנג א ביס.

מיר ווי קליינע קינדער,
הערן מיט בייז וואונדער,
מען קען שוין מיינען,
וואס דארפן זיי וויינען?
ממש אזוי ס׳איז סם?
זיי זענען מגזים סתם.

ס׳האט אזויפיל שיינע קאלירן,
איך וויל עס נאר אנרירן,
איך האב שטארקע קרעפטן,
ס׳איז נאר פאר געשעפטן,
איך האב א דיסציפלין,
פארשטיי, איך מוז בלייבן "in".

ש. ל. פליישמאן

איך בין א קליין קינד,
פארשפילט און געזונט,
עס רופט צו מיר מיין מאמע'ן,
"ווילסט קומען צוזאמען?
ארויס פון די דירה'לע,
כאפן א שפאציר'עלע?"

איך זעה די גרינע בלעטער,
ס'איז א געשמאקע וועטער,
אויף די בלומען דארטן,
רופן מיר צום גארטן.
עס בלאזט א קילע ווינט,
איך לויף מיר ווי א קינד,
מיין מאמע אויף מיר קוקט,
ווי איך לויף אזוי ענטציקט.

מיט איר בליק זי היט,
איר "פייגעלע" וואס פליט,
רופט מיר מיט א הויך קול,
צו ווייט נישט גיין איך זאל,
איך באמערק פון דער ווייט,
עפעס וואקסט דארט ביי די זייט,
א מאדנע הויכע געוויקס,
פון רויט און געל א מיקס.

איך לויף צו דעם מיט גלוסט,
"מיין קינד, וואטש וואס דו טוסט!"
מיין מאמע שרייט מיט ציטער,
"עס קען זיך ענדיגן ביטער!
מיין קינד, טו מיר גלייבן,
איך בין אויף דעם א מבין,
די מאדנע הויכע געוויקס,
איז פאר דיר נישט קיין גליקס.

איך פיל מען מאכט מיר ענג,
פארוואס איז מיין מאמע שטרענג?
"מאמע, איך בעט דיר ביטע,
ביסט דאך אזא גוטע,
געב מיר כאטש די ברירה,
איז עס דען אן עבירה?"

זי גייט מיט מיר צוזאמען,
מיט א בליק פון ליבשאפט יאמען,
"איך האב דיר ליב מיין קינד,
איך וויל היטן דיין געזונט,
אויב כאפסטו אן דעם שטאם,
קען עס זיין פאר דיר סם.

ס'איז נישט גוט צו פראבירן,
טו עס נישט אנרירן,
הער און פאלג דיין מאמען,
עס קען דיר פארסמ'ען,
זאלסט עס נאר נישט קאסטן,
איך בעט דיר, טו מיר טראסטן."

איך בין שוין געווארן גרויס,
איך ווייס ווי איין ווי אויס,
ס'איז too much איך טראכט,
אזא עסק מען מאכט,
עס בליטשקעט אזוי שיין,
איך פארשטיי שוין אליין.

שוין אזויפיל שנים,
שרייען די רבנים,
ווארענען מיט שיינעם,
בעטן זיך און וויינען,

א סמארטפאון עס איז,
ווי פון א שלאנג א ביס.

מיר ווי קליינע קינדער,
הערן מיט בייז וואונדער,
מען קען שוין מיינען,
וואס דארפן זיי וויינען?
ממש אזוי ס'איז סם?
זיי זענען מגזים סתם.

ס'האט אזויפיל שיינע קאלירן,
איך וויל עס נאר אנרירן,
איך האב שטארקע קרעפטן,
ס'איז נאר פאר געשעפטן,
איך האב א דיסציפלין,
פארשטיי, איך מוז בלייבן "in".

דער צדיק שרייט מיט ציטער,
עס קען זיך ענדיגן ביטער,
מיין קינד, טו מיר גלייבן,
איך בין אויף דעם א מבין,
ס'איז פארקערט פון א גליקס,
עס איז א loaded ביקס.

עס קען אפשר זיין,
מ'זעט נאך נישט די סם,
ס'איז נאך שיין פון דרויסן,
מ'דערקענט נישט קיין פויזן,
אבער אין יארן ארום,
זיין מוח איז שוין קרום.

פארלוירן איז די תמימות,
ער שפירט נישט קיין נעימות,

ער מאכט פון קודש חול,
קוקט אויף מצוות ווי אן עול,
נאר א פאון אין די הענט,
און אינעוויייניג פארברענט.

נאר א פאון אין די הענט,
און אינעוויייניג פארברענט,
ער טראכט נישט פון שפעטער,
ער שאפט זיך א היתר.
רבי, איך בעט אייך ביטע,
איר זענט דאך אזא גוטע.

פאר מיר אין מיין פאל,
איז נאר דאס דער אויסוואל,
רבי, מאך מיר נישט ענג,
איך קען נישט אזוי שטרענג,
מיט א טאטש מיט'ן פינגער,
עס מאכט די לעבן גרינגער.

איך בין אזוי גערעטן,
מיר וועט עס נישט שאטן,
ער גייט מיט מיר צוזאמען,
מיט א בליק פון ליבשאפט יאמן.
איך זארג פאר דיר מיין קינד,
איך וויל היטן דיין געזונט.

ניין, טו עס נישט קאסטן,
איך בעט דיר טו מיר טראסטן.
פארוואס זאלסטו ליידן?
דו קענסט עס פארמיידן,
אינגאנצן אויסקרויזן,
אוועקשטיין פון די פויזן,

זיין שטארק ווי א גיבור,
לכתחילה אריבער.
פארוואס זאגט עס מיין רבי'ן,
ווייל ער זארגט פאר מיין לעבן,
קומט אראפ צו מיין דרגא,
בעט פון מיר, זיי פון די שטארקע.

ער האט נישט קיין אינטערעס,
זע, ער מיינט נאר דיין בעסט.
ווילסט פילן באלעבאטיש?
נישט אויסזען פארצייטיש?
Ahead און פארגעשריטן,
ערלעדיגן אין מינוטן,
פון דעסטוועגן אפילו,
זוך נישט אויף א קולא.

מ'רעדט דא פון א סכנה,
פון א שווערע קללה,
מ'איז נישט פאנאטיש,
ווען מ'האט עס נישט,
Backdate, פארטאמט,
ווילסט ווערן פארסמ'ט?

אדרבה,
אן דעם לעבט מען איינגענעם.
עס איז פונקט פארקערט,
דאס לעבן האט א ווערד,
מיט value ספעציעל,
געשמאק און אריגינעל.

מיט א בליק א ווייטן,
ער זעט די רעזולטאטן,
דער צדיק זעט די חורבן,

וויפיל זענען שוין געשטארבן.
פאלג וואס פון דיר ער בעט,
גלייב אז מער פון דיר ער זעט.

מ'רעדט נישט פון א פאון,
וואס האט בכלל נישט א צוים,
דאס איז שוין די אפגרונד פון ר"ל
די הארבסטע זינד.
א תירוץ פון ביזנעס פאר כפירה
און זנות.

ווער נישט א נעגאטיווע,
האט געזאגט דער ראש ישיבה,
נעמט די סמארטפאון שיעור
פאר דיר exclusively,
טו קיינעם נישט פיקסן,
זע נישט יענעמ'ס געוויקסן.
קוק אויף זיי ווי נעבעך,
ס'איז פון גליק דער היפוך.

א גאנצן טאג זיי ווישן,
א סקרין פון מרעין בישן,
האב אויף זיי רחמנות,
זיי זענען דאך אין גלות.

"באשעפער, טו אפהיטן",
בעט פאר אלע אידן.
מיט תפילה ווערסטו אויפטון,
דיינע דורות האב אינזין.
העלף אלע וואס פון מיר שטאמען,
זאלן שטיין ווייט פון די סמ'ען.

ונהיה אנחנו וצאצאינו,
לעב א לעבן מיט די עצות פון
רבינו.

צו הערן די גאנצע שיעור פונעם ראש ישיבה רופט 212-444-9191 - 212-444-9169